

APSTIPRINĀTS
ar Rundāles novada domes
2012.gada 26.jūlija lēmumu (prot. Nr.8., 8.p.)

Rundāles novada domes priekšsēdētājs _____ Aivars Okmanis

RUNDĀLES NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2012. – 2025. GADAM

VIDES PĀRSKATS



IEGULDĪJUMS
TAVĀ NĀKOTNĒ



Projekts Nr.1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA079/054

SATURS

IEVADS.....	4
1. INFORMĀCIJA PAR PROJEKTU.....	5
1.1 Plānošanas dokumenta galvenie mērķi	6
1.2 Īss satura izklāsts.....	7
1.3 Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	7
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA.....	8
2.1 Izmantotā informācija.....	8
2.2 Iesaistītās institūcijas	9
2.3 Sabiedrības līdzdalība.....	9
2.4 Sabiedrības informēšana.....	10
3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	11
3.1 Dabas resursi.....	11
3.2 Atmosfēras gaisa kvalitāte	12
3.2.1. Stacionāro avotu emisijas	12
3.2.2. Mobilo avotu emisijas.....	12
3.3 Virszemes ūdeņu kvalitāte	14
3.3.1 Ūdensteces un ūdenstilpes	14
3.3.2 Lielupes sateces baseina apgabals.....	14
3.3.3 Peldvietu ūdens kvalitāte.....	18
3.4 Dzeramā ūdens kvalitāte.....	20
3.5 Notekūdeņu ietekme uz vidi	21
3.6 Atkritumu ietekme uz vidi.....	23
3.7 Potenciāli piesārņotās vietas	24
3.8 Piesārņojošās darbības.....	25
3.9 Izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	26
4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT.....	28
4.1 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti	28
4.1.1 Lielbērsteles parks.....	28
4.1.2 Dabas parks „Bauska”	29
4.1.3 Dižkoki	30
4.1.4 Mikroliegumi	30
4.2 Lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstības teritorijas	31
4.3 Īpašas dabas resursu izmantošanas teritorijas	32
4.3.1 Derīgo izrakteņu ieguves un karjeru izstrādes teritorijas	32
4.3.2 Ūdens saimniecībā un enerģētikā izmantojamās teritorijas.....	33
4.4 Blīvas apbūves (ciemu) teritorijas un ražošanas teritorijas	34
4.5 Īpašas plānošanas teritorijas.....	35
5. TERITORIJAS PLĀNOJUMS UN AR TO SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS	36
6. VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	38
6.1 Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	38
6.2 Nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	39
7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.....	43
7.1 Tiešās un netiešās ietekmes.....	43
7.1.1 Tiešās ietekmes.....	43
7.1.2 Netiešās ietekmes	43

7.2	Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes	44
7.2.1	Īslaicīgās ietekmes.....	44
7.2.2	Ilglaicīgās ietekmes	44
7.3	Summārās ietekmes.....	44
8.	IETEKMES UZ VIDĪ SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI.....	45
8.1	Plānojumā noteiktās aizsargjoslas	45
8.2	Plānojumā fiksēti ierobežojumi	45
8.2.1	Teritoriju izmantošanas ierobežojumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT.....	45
8.2.2	Ierobežojumi lauksaimniecības zemju izmantošanai.....	46
8.2.3	Ierobežojumi meža zemju izmantošanai.....	46
8.2.4	Ierobežojumi kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšanai.....	46
8.2.5	Ierobežojumi ražošanas teritorijās un derīgo izrakteņu ieguves karjeru teritorijās.....	47
8.2.6	Ierobežojumi ainavu aizsardzībai.....	48
8.2.7	Ierobežojumi alternatīvo energoapgādes objektu un teritoriju metāllūžņu savākšanai izvietojšanai.....	49
8.3	Pašvaldības vides politika un vides aizsardzības normatīvi	50
9.	PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS.....	51
10.	KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI.....	52
11.	TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS.....	53
12.	VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDĒ PIELIETOTIE PAMATPRINCIPI UN METODES.....	54
13.	TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS MONITORINGS.....	55
14.	VIDES PĀRSKATA KOPSAVILKUMS	57
	IZMANTOTĀ LITERATŪRA.....	60
	PIELIKUMI.....	61

IEVADS

Rundāles novada teritorijas plānojums 2012. – 2025. gadam ir Rundāles novada pašvaldības teritoriālās vienības plānojums, kurā tiek parādīta teritorijas pašreizējā izmantošana, noteikta plānotā (atļautā) izmantošana un izmantošanas aprobežojumi ar ilgtermiņa perspektīvu līdz 2025. gadam.

Rundāles novada teritorijas plānojums uzsākts izstrādāt saskaņā ar MK noteikumiem Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.), ievērojot noteikto izstrādes procedūru, Latvijas Būvnormatīviem un citiem saistošajiem normatīvajiem aktiem teritorijas plānošanā, kā arī Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumu un metodiskajiem norādījumiem teritorijas attīstības plānošanā, pašvaldības konceptuālajiem dokumentiem, kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums” (23.03.2004.), Rundāles novada padome 2011.gada 1.aprīlī nosūtīja Vides pārraudzības valsts birojam iesniegumu par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu.

2011. gada 14. aprīlī Vides pārraudzības valsts birojs pieņēma lēmumu Nr.20 (14.04.2011.) piemērot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Rundāles novada teritorijas plānojumam.

Pamatojoties uz šo lēmumu tika sagatavots Vides stāvokļa pārskata (SIVN – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums) projekts, kā arī veiktas nepieciešamās konsultācijas un sabiedrības informēšana, kā arī noorganizēta sabiedriskā apspriede un sanāksme likumdošanā noteiktajā kārtībā.

Vides pārskats ir Rundāles novada teritorijas plānojuma 2012. - 2025.g. sastāvdaļa. Vides pārskatā tiek analizēta teritorijas plānojuma atbilstība izvirzītajiem nacionālajiem un reģionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, pamatnostādnēm un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī vērtēts vai ir ņemti vērā institūciju nosacījumi.

Vides pārskats nepieciešams arī plānošanas dokumentiem, kuru ieviešana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes *NATURA 2000* īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Rundāles novadā atrodas **NATURA 2000 teritorijas – daļa no dabas parka „Bauska”, dabas pieminekļi „Lielbērsteles parks” un mikroliegums „Ozoldārzs”.**

1. INFORMĀCIJA PAR PROJEKTU

Plānošanas dokumenta nosaukums: **Rundāles novada teritorijas plānojums 2012. - 2025.g.**

Plānošanas dokumenta izstrādātājs: **SIA „Reģionālie projekti”**

Plānošanas dokumenta izstrādē un informācijas iegūšanā iesaistītās institūcijas:

Rundāles novada dome;
Svitenes pagasta un Viesturu pagasta pārvaldes;
Valsts vides dienesta Jelgavas vides pārvalde;
Dabas aizsardzības pārvalde;
LAD Zemgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde;
Valsts iestāde „Zemgales plānošanas reģions”;
Veselības ministrija Veselības inspekcijas Zemgales kontroles nodaļa;
Valsts meža dienesta Zemgales reģionālā virsmežniecība;
VZD Zemgales reģionālā nodaļa;
VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”;
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija;
Bauskas novada dome;
Jelgavas novada dome;
VAS „Latvenergo”;
VAS „Latvijas Valsts ceļi”;
VAS „Latvijas valsts meži”;
AS „Latvijas Gāze”;
SIA „BITE Latvija”;
SIA „Lattelecom”;
SIA „Latvijas mobilais telefons”;
SIA „Tele 2”.

Institūcijas un organizācijas, kurām jāiesniedz Vides pārskata projekts atzinumu saņemšanai:

VVD Jelgavas reģionālā vides pārvalde;
Dabas aizsardzības pārvalde;
Veselības inspekcijas atbilstošā institūcija;
Zemgales plānošanas reģiona administrācija.

1.1 Plānošanas dokumenta galvenie mērķi

Rundāles novada teritorijas plānojums 2012. - 2025.g. izstrādāts pamatojoties uz 2009. gada 26. novembra Rundāles novada domes apstiprināto lēmumu (prot. Nr. 8., 7.p.) un Darba uzdevumu Rundāles novada Teritorijas plānojuma izstrādei.

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķi:

- Nostiprināt tiesisko pamatu Rundāles novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai un nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā;
- Uzlabot dzīves kvalitāti Rundāles novada iedzīvotājiem.

Vides pārskatā tiek pievērsta papildus uzmanība tam, kā šie mērķi tiek sabalansēti ar vides (ūdeņi, bioloģiskā daudzveidība, īpaši aizsargājamās teritorijas (ĪADT), gaisa kvalitāte, iedzīvotāju vides kvalitāte) saglabāšanu un uzlabošanu.

DARBA UZDEVUMS Rundāles novada teritorijas plānojumam ietver sekojošus izstrādes uzdevumus:

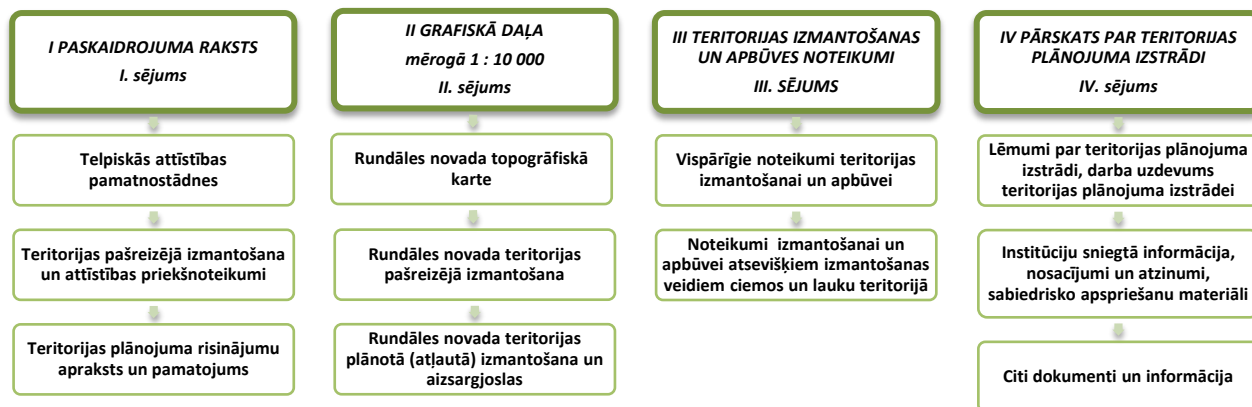
- izvērtēt novada pagastu teritoriju attīstības potenciālu un noteikt tā izmantošanai nepieciešamās prasības un aprobežojumus, radot labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei;
- saglabāt dabas un kultūras mantojumu, paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti;
- precizēt novada pagastu teritoriju plānoto (atļauto) izmantošanu;
- precizēt un saskaņot pagastu teritoriju izmantošanas un apbūves noteikumus;
- precizēt administratīvās teritorijas ciemu robežas un atspoguļot tās kartē (plānā);
- izvērtēt novada teritorijas apdzīvojuma struktūru;
- sagatavot Vides pārskatu;
- izstrādāt teritorijas plānojuma grafiskos materiālus saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 2009. gada 6. oktobra noteikumu Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” prasībām.

Rundāles novada teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar LR likumu „Teritorijas plānošanas likums” (22.05.2002.) un LR MK noteikumiem Nr. 1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (06.10.2009.).

1.2 Īss satura izklāsts

Rundāles novada teritorijas plānojums ir izstrādāts laika posmam līdz 2025. gadam. Plānošanas dokumentu veido rakstiskā daļa un grafiskā daļa, kopā - četri atsevišķi sējumi.

Rundāles novada teritorijas plānojuma dokumenti



Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tiek izstrādāts atbilstoši MK noteikumiem Nr.175 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.).

1.3 Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Izstrādājot Rundāles novada teritorijas plānojumu tika ņemti vērā nacionālie tiesību akti un citi saistošie normatīvie akti, institūciju nosacījumi un priekšlikumi. Vides pārskatā tiek vērtētas arī dabas parka „Bauska” vispārējās izveidošanas un aizsardzības prasības, kas izriet no īpaši aizsargājamo teritoriju normatīvo aktu, dabas parka “Bauska” dabas aizsardzības plāna 2007. – 2019.g. un MK noteikumu Nr.827 „Dabas parka "Bauska" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (06.10.2008.) prasībām, kā arī kontekstā ar Rundāles novada attīstības mērķiem, plāniem un teritorijas zonējumu.

Plānojuma izstrādes gaitā ievēroti visi līdz šim brīdim apstiprinātie augstāku līmeņu plānošanas dokumenti, t.i. Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. - 2026.g., pašvaldības konceptuālie dokumenti, kā arī kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti. Detalizēts pārskats par Rundāles novada teritorijas plānojuma atbilstību augstāka līmeņa teritorijas plānojumiem dots teritorijas plānojuma IV sējumā Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA

2.1 Izmantotā informācija

Vides pārskata izstrādē tika izmantoti vairāki elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, kā arī dažādi publicēti materiāli, valsts institūciju publiskie pārskati, sniegtie nosacījumi, pašvaldības attīstības plāni un pārskati.

Pārskata sagatavošanas laikā notika konsultācijas ar Rundāles novada domes, Svitenes un Viesturu pagasta pārvaldes speciālistiem, kā arī tika veikta novada teritorijas apsekošana dabā.

1. tabula. Svarīgāko informācijas avotu saraksts

<i>Datu avots</i>	<i>Datu nosaukums</i>	<i>Informācijas saturs</i>
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Datu bāze - Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	Ziņas par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Emisijas gaisā (2-Gaiss)	Valsts statistikas pārskats „Nr.2-Gaiss” (2002.-2008.gads)
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Atkritumi (3-A) (Valsts statistikas pārskats Nr.3-A no 2002.gada)	Dati par bīstamajiem, sadzīves atkritumiem
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Ūdens lietošana un emisijas ūdenī (Nr. „2 - Ūdens” 2008-.....)	Ūdens patēriņa uzskaitē, novadīto notekūdeņu apjomi, paliekošais piesārņojums
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs	Informācija par piesārņotām un potenciāli piesārņotām teritorijām
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2009. – 2015. gadam	Informācija par Lielupes baseina apgabalā esošajiem ūdensobjektiem, to apsaimniekošanu
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija	Kultūras pieminekļu saraksts	Kultūras pieminekļu saraksts
AS „Latvijas valsts meži”	Mežsaimniecības rīcībā esošā informācija	Dati par mežu resursiem
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Būvmateriālu izejvielu atradnes	Dati par derīgo izrakteņu atradnēm
Dabas aizsardzības pārvalde	www.daba.gov.lv	Dati par īpaši aizsargājamām teritorijām
Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapa	www.vpvb.gov.lv	Dati par atļaujām, informācija par procedūru, indikatoru saraksts, informācija pašvaldībām

2.2 Iesaistītās institūcijas

Vides pārskata sagatavošanas nepieciešamību nosaka Eiropas Savienības (ES) un Latvijas Republikas nacionālie normatīvie akti.

- 1) Eiropas Savienībā: Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2001/42/EK (27.06.2001.) par noteiktu plānu un programmu ietekmi uz vidi novērtējums.
- 2) Latvijā: - likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (13.11.1998.);
- MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.).

Rundāles novada teritorijas plānojuma un Vides pārskata izstrādē iesaistītas vairākas institūcijas, kuras sniegušas nosacījumus arī teritorijas plānojumam:

- Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs;
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija;
- Valsts meža dienesta Zemgales reģionālā virsmežniecība;
- VVD Jelgavas reģionālā vides pārvalde;
- Veselības ministrija Veselības inspekcijas Zemgales kontroles nodaļa;
- LAD Zemgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde;
- Zemgales plānošanas reģions;
- u.c. institūcijas.

2.3 Sabiedrības līdzdalība

Vides pārskata sagatavošanas procedūras principus nosaka 2004. gada 23. marta MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Sagatavojot Vides pārskata projektu, ņemti vērā Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumi un teritorijas plānojuma izstrādes stadijā saņemtie valsts institūciju nosacījumi, fizisko un juridisko personu iesniegumi/priekšlikumi, kā arī informācija no institūcijām, ar kurām notika konsultācijas.

Sagatavotais teritorijas plānojuma 1. redakcijas materiāls un Vides pārskata projekts tiks nodots sabiedriskai apspriešanai, materiāli tiks izstādīti Rundāles novada domes ēkā, Pilsrundālē 1, Rundāles pagastā, darba dienās pašvaldības darba laikā un ievietoti arī Internetā – pašvaldības mājas lapā www.rundale.lv un teritorijas plānojuma un Vides pārskata izstrādātāju mājas lapā: www.rp.lv.

Priekšlikumus par izstrādāto Vides pārskatu būs iespējams iesniegt rakstveidā Rundāles novada domē, Svitenes un Viesturu pagasta pārvaldēs vai sūtīt pa pastu, adresējot Rundāles novada domei, Pilsrundāle 1, Rundāles pagasts, Rundāles novads, LV-3921.

Priekšlikumus par izstrādāto Vides pārskatu varēs iesniegt arī SIA „Reģionālie projekti”, Rūpniecības ielā 32b – 502, Rīgā, LV – 1045 vai sūtīt pa e-pastu birojs@rp.lv.

Sludinājuma teksts par sabiedrisko apspriešanu tiks nosūtīts elektroniskā veidā arī Vides pārraudzības valsts birojam.

Sagatavotais Vides pārskata projekts tika nodots izskatīšanai un atzinuma saņemšanai Vides pārraudzības valsts biroja norādītajām institūcijām: VVD Jelgavas reģionālajai vides pārvaldei, Dabas aizsardzības pārvaldei, Veselības inspekcijas Zemgales kontroles nodaļai, Zemgales plānošanas reģiona administrācijai.

Pēc atzinumu saņemšanas Vides pārskata projekts tika papildināts un precizēts atbilstoši institūciju sniegtajiem atzinumiem un iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā izvērtēšanai un atzinuma sniegšanai.

2.4 Sabiedrības informēšana

Pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas (kā pašvaldības saistošos noteikumus) pašvaldībai 14 dienu laikā ir jāinformē iedzīvotāji, institūcijas par to, kā tika ņemti vērā Vides pārskatā iestrādātie ieteikumi.

Paziņojumam jābūt brīvi pieejamam pašvaldībā (pie ziņojuma dēļa), arī mājas lapā *Internetā*.

Plašāka informācija par to, kas jāiekļauj paziņojumā ir Vides pārskata *Pielikumā Nr. 3*, kā arī Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā www.vpnb.gov.lv.

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

3.1 Dabas resursi

Rundāles novada kopplatība ir 232 km², no tās meži aizņem tikai 3419,7 ha, jeb 15% no pašvaldības teritorijas. Lielākie mežu masīvi ir Svitenes un Mieleikas mežs, pārsvarā izplatīti cietie un mīkšie lapu koki - oši, baltalkšņi un bērzi. Skuju koku meži pašvaldības teritorijai nav raksturīgi.

Reljefs ir līdzens un samērā viendabīgs, absolūtās vidējās zemes virsas augstuma atzīmes sastāda 20 - 30 m v.j.l., veidojot kritumu no novada dienvidu, dienvidrietumu daļas, kur tās sasniedz līdz 38 m v.j.l., virzienā uz Lielupi novada ziemeļaustrumu daļā, kur augstuma atzīmes pazeminās līdz 10 - 0 m v.j.l. pie Lielupes ūdens līmeņa.

Izplatītas Zemgales līdzenumam raksturīgās auglīgās augsnes - velēnu karbonātaugsnes un brūnaugsnes, kas veidojušās uz māla un bezakmens smilšmāla cilmiežiem, kuri satur brīvos karbonātus ar augstu organiskas vielas saturu, kā arī sastopamas smilts jeb velēnu podzolaugsne, velēnu glejaugsne un velēnpodzolēta glejaugsne, gar upēm sastopamas aluviālas augsnes (palienes) un purvu kūdraugsnes.

Rundāles novads nav īpaši bagāts ar derīgo izrakteņu resursiem. Teritorijā neatrodas neviena valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradne. Vietējas nozīmes derīgo izrakteņu atradnes ir nelielas, kurās atrodas smilts, grants, māls un dolomīts (gar Lielupes ieleju). Lielākā daļa no tām netiek izmantotas, jo atrodas Lielupes un Īslīces krastos, kā arī teritorijās ar dabas aizsardzības atzīmēm, kur karjeru izstrādāšana ir pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības mērķiem.

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) datu bāzē "Būvmateriālu izejvielu atradnes" atrodamas ziņas tikai par vienu derīgo izrakteņu atradni (karjeru) - smilts atradni „Klintis” (Rundāles novada Rundāles pagastā). Atradnē akceptēti 12,6 tūkst. m³ A kategorijas smilts krājumi (krājumi uz 01.01.2011. – 11,7 tūkst. m³), derīgo izrakteņu ieguves atļauja Nr.1 izsniegta laika periodam no 20.11.2003. līdz 19.11.2013. Iegūtā smilts derīga uzbūrumiem, vietējo ceļu remontam, betona vai asfaltbetona izgatavošanā. Smilts atradnes izstrāde veicama atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pēc ieguves izbeigšanas jāveic teritorijas rekultivācija.

Nelieli smilts un grants karjeri - „Cielavu”, „Pērnaviešu” un „Beķeru” karjeri (Rundāles novada Viesturu pagastā), „Galiņu” smilts karjers (Rundāles novada Svitenes pagastā) u.c. atrodas privātpersonu un pašvaldības īpašumā un/vai lietošanā. Tie pārsvarā jau ir izstrādāti un aizauguši ar krūmiem un kokiem, bet nav rekultivēti.

Zem ūdeņiem atrodas 2% novada teritorijas. Novadu šķērso ūdensteces – **Lielupe**, kas tek pa pašvaldības teritorijas austrumu robežu, Īslīce, Svitene un Sesava, kā arī citas upītes, strauti un meliorācijas novadgrāvji. Novadā nav dabiski veidojušās ūdenstilpes, tikai mākslīgi veidotās, lielākās no tām ir Dzirnavu ūdenskrātuve (Rundāles ūdenskrātuve) un Svitenes ūdenskrātuve. Dzirnavu ūdenskrātuve tiek izmantota Rundāles dzirnavu HES turbīnu darbināšanai¹.

Caur Rundāles novada teritoriju Lielupe tek pa senleju, kur tās krastam pieguļošās teritorijas ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā - dabas parkā „Bauska”, kas ir *NATURA 2000* teritorija.

¹Ekspluatācija notiek atbilstoši Rundāles dzirnavu HES ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumiem, 1998.

3.2 Atmosfēras gaisa kvalitāte

3.2.1. Stacionāro avotu emisijas

Rundāles novadā saskaņā ar Valsts statistikas pārskatu „Nr.2 – Gaiss” atrodas viena organizācija, kurai ir izsniegta B kategorijas atļauja - Rundāles novada domei NAI "Viesturi", "Bērstele" un sešas C kategorijas atļaujas organizācijām piesārņojošo darbību veikšanai.

Atļaujas piesārņojošām darbībām organizācijām tiek izsniegtas LR likumdošanā noteiktajā kārtībā, ko nosaka likums „Par piesārņojumu” ar grozījumiem (15.03.2001.), MK noteikumi Nr.1082 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai” (30.11.2010.).

Rundāles novadā galvenie gaisa piesārņojošo vielu emisijas avoti ir katlu mājas, kurām izsniegtas C kategorijas atļaujas, bet ir arī organizācija, kuras iekārtas emitē gaistošus organiskos savienojumus (SIA „Notanda”) un organizācija, kurā tiek izmantotas iekārtas, kurās kurināmais tiek patērēts ražošanas procesu uzturēšanai (zemnieku saimniecība „Sējas”). Kā kurināmais Rundāles novadā tiek izmantota dabas gāze, salmi un ogles. Sīkāku aprakstu skatīt *pielikumā Nr.1*

Saskaņā ar Valsts statistikas pārskata „Nr.2 – Gaiss” dotajiem datiem vielu piesārņojuma koncentrācijas nepārsniedz gaisa kvalitātes normatīvus un emisiju limitus.

Viens no stacionāro emisijas avotiem Rundāles novadā ir arī autoceļi, kas piesārņo atmosfēru ar putekļiem. Lielākā daļa autoceļu ir ar grants segumu. Asfaltēti ir tikai valsts reģionālais autoceļš P103 Dobeles - Bauska, valsts vietējie un pašvaldības ceļu un ielu posmi caur Pilsrundāles, Saulaines, Bērsteles, Svitenes, Viesturu un Ziedoņu ciemu teritorijām. Kā viens no prioritārajiem uzdevumiem novadā būtu arī autoceļu kvalitātes uzlabošana, kas uzlabotu gan gaisa kvalitāti (no piesārņojuma ar putekļiem), gan pārvietošanos pa autoceļiem.

3.2.2. Mobilo avotu emisijas

2. tabula. Transportlīdzekļu sadalījums ar TA Rundāles novadā².

	Vieglie	Kravas	Autobusi	Piekabes, puspiekabes	Motocikli, tricikli	Kvadracikli	Mopēdi	Kopā
01.01.2008.	1901	405	30	259	49	12	1	2657
01.01.2009.	2018	414	24	275	64	22	3	2820
01.01.2010.	1930	368	23	264	70	24	3	2682
01.01.2011.	1236	172	16	159	37	1	25	1646

Rundāles novadu nešķērso valsts galvenie autoceļi, uz kuriem ir augsta satiksmes intensitāte. Novadu šķērso viens reģionālās nozīmes ceļš P103 Dobeles - Bauska un vietējās nozīmes autoceļi, kuru satiksmes intensitāte nav augsta³ līdz ar to var uzskatīt, ka piesārņojuma apjoms no mobilo avotu emisijām ir neliels.

² www.csdd.lv. Transportlīdzekļu sadalījums pēc īpašnieka (ja nav turētāja) vai turētāja dzīves vietas

³ www.lvceli.lv. Satiksmes intensitāte.

Secinājumi un ieteikumi

1. *Saskaņā ar pieejamajiem datiem vielu piesārņojuma koncentrācijas no stacionārajiem avotiem nepārsniedz gaisa kvalitātes normatīvus un emisiju limitus.*
2. *Rundāles novadā jāveic stacionāro piesārņotāju stingri kontroles pasākumi, lai nepieļautu uzņēmumiem izsniegto B un C piesārņojošās darbības atļaujās norādīto emisiju limitu pārsniegšanu.*
3. *Nozīmīgākie gaisa piesārņojošo emisiju avoti ir katlumājas, jo novadā nav lielu ražošanas uzņēmumu.*
4. *Trūkst informācijas par iespējamo piesārņojuma apjomu no mobilajiem avotiem novadā, bet tā kā novada teritoriju nešķērso autoceļi ar augstu satiksmes intensitāti, domājams, ka piesārņojuma apjoms ir neliels.*
5. *Svarīgi ir uzlabot esošo autoceļu kvalitāti, palielināt ar asfaltu (melno) segumu klāto autoceļu km skaitu, lai mazinātu putekļu piesārņojumu un uzlabotu pārvietošanos pa šiem ceļiem.*

3.3 Virszemes ūdeņu kvalitāte

3.3.1 Ūdensteces un ūdenstilpes

Rundāles novada virszemes ūdeņi ietilpst Lielupes sateces baseina apgabalā. Teritorijā ir samērā biezs hidrogrāfiskais tīkls. Lielākās upes novadā ir Lielupe ar tās kreisā krasta pietekām - Kauču (Kaucītes) strautu, Īslīces upe (ar tās sateces baseina ūdenstecēm – Kapupi, Anteļu grāvi, Bērstele, Raibiņu grāvi, Melnupi, Svirkali, Dzirnupi u.c.), Svitenes upe (ar tās sateces baseina ūdenstecēm – Liepāri, Virsīti u.c.) un Sesavas upe. Kā arī hidrogrāfisko tīklu veido galvenokārt Z - D virzienā tekošas mazās upītes, strauti un meliorācijas novadgrāvji. Novadā esošajām ūdenstecēm raksturīgi nelieli kritumi. Novada teritorijā praktiski nav dabīgas izcelsmes ūdenstilpju (ezeru). Lielākā mākslīgi veidotā ūdenstilpe ir Dzirnauvu ūdenskrātuve (Rundāles ūdenskrātuve (12,5 ha), kas ir izveidota Īslīces upes un Bērsteles upes sateces vietā.

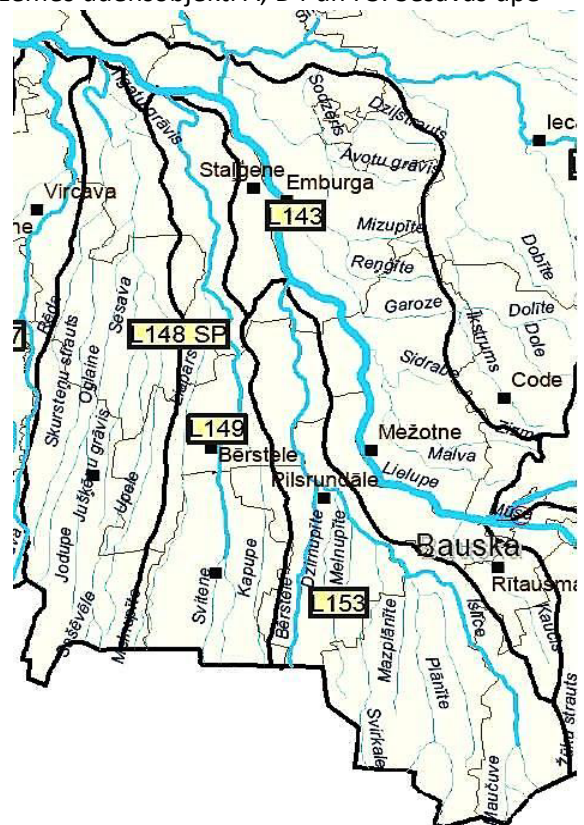
3.3.2 Lielupes sateces baseina apgabals

Lielupes sateces baseinā ietverti šādi Rundāles novada teritorijā esošie ūdensobjekti – Lielupe L143, Sesava L148, Svītene L149, Īslīce L153 (skat. 1. attēls) un pazemes ūdensobjekti A, D4 un F3. Sesavas upe ir stipri pārveidots ūdens objekts (SP).

Lielupes sateces baseina apgabals Latvijas teritorijā aizņem 8849,3 km² jeb 13,7% no Latvijas teritorijas, bet tā kopējā platība ir 17 600 km², Lielupes sateces baseina apgabala otra puse atrodas Lietuvas valsts teritorijā.

Lielupes sateces baseina apgabalā ir relatīvi biezs upju hidrogrāfiskais tīkls, ko sekmē lielais skaits mazo upju. Lielupe ir baseina apgabala lielākā upe, tā ir arī Latvijas otra lielākā upe pēc Daugavas, tās kopējais garums ir 119 km. Mazūdens periodā Lielupes notecē krasi mainās. Lielākā daļa upju baseina apgabalā ir potamāla tipa upes, kuru straumes ātrums līdz 0,5 – 1,5 metriem sekundē.

Lielupes baseina apgabalu no mitrajām rietumu vēju gaisa masām pasargā Kursas augstiene, kas veicina to, ka šajā apgabalā ir vienas no zemākajām nokrišņu summām gada griezumā. Baseina apgabala centrālajā daļā ilggadīgā nokrišņu summa nav lielāka par 550 mm. Vairāk uz baseina apgabala dienvidiem (pie Mežotnes Bauskas novadā) nokrišņu summa ir ≤ 500 mm.



1. attēls. Lielupes baseina apgabala ūdensobjekti L143, L148, L149, L153

Upju baseinu noteces plūdu apdraudējums skar Rundāles novadā esošās upes - Svītenu, Sesavu, Virsīti un Lielupi. Svitenes un Sesavas upju atklāto teritoriju un smago augšņu dēļ vērojami strauji vasaras – rudens plūdi un jo īpaši straujie pavasara pali¹.

Lielupes baseina apgabala ģeoloģiskajai struktūrai raksturīgas plānas kvartāra perioda formācijas. Baseina apgabala dienvidrietumos kvartāra perioda slānis paliek vēl plānāks. Lielupes baseina apgabala

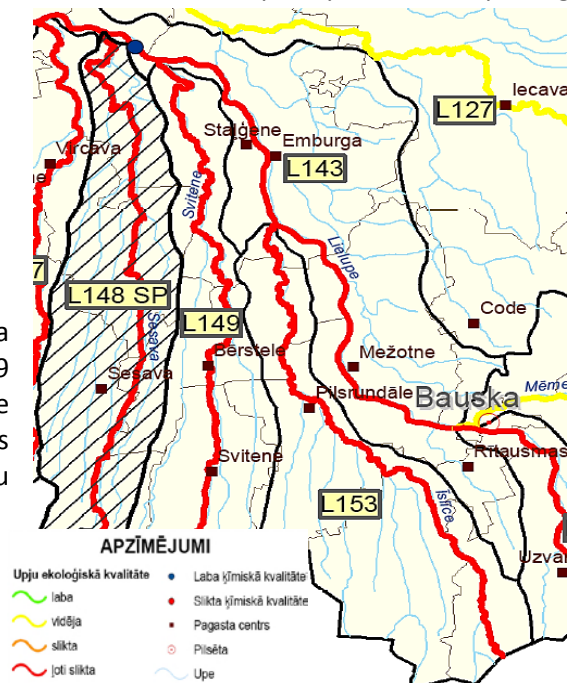
ziemeļos un austrumos upju ielejās atsedzas devona perioda slāņi. Devona perioda nogulumiežus lielākoties veido dolomīts, kaļķakmens, smilšakmens, māls, gīpšakmens un mergelis.

Mežu teritorijas Lielupes baseina apgabalā ir samērā nevienmērīgi izplatītas, bet mežainība kopumā sastāda 38%, kas ir salīdzinoši augsts rādītājs, ņemot vērā to, ka Lielupes baseina apgabalā notiek intensīva zemes izmantošana lauksaimniecībā un mežu teritoriju īpatsvars administratīvajās teritorijās ļoti atšķiras. Lielupes baseina apgabalā dominē sausieņu meži (82,1%), tie no kopējā baseina apgabala aizņem 19,6%. Uz ziemeļiem no Jelgavas pilsētas Lielupes baseina apgabalā izplatīti lieli sūnu purvu masīvi, kas sastopami Lielupes abos krastos. Baseina apgabala vidusdaļā no Jelgavas pilsētas līdz Lietuvas robežai, tai skaitā Rundāles novada teritorijā, purvi tik pat kā nav sastopami⁴.

Īpaši aizsargājamās teritorijas ir lielā skaitā sastopamas Lielupes baseina apgabalā, viena no tām ir Bauskas dabas parks, kurš izveidots ar mērķi aizsargāt un saglabāt Lielupes, Mēmeles un Mūsas upju posmus, kultūrainavas un dabas pieminekļus (dolomīta atsegumus)⁵. Dabas parks ietver arī Rundāles novadā esošās dabas vērtības.

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, no prioritāro zivju ūdeņiem Lielupes baseina apgabalā Rundāles novadā ir Lielupes upe, kas ir karpveidīgo zivju upe visā tās garumā.

Visos četros Rundāles novada Lielupes baseina apgabala ūdensobjektos - Lielupē L143, Sesavā L148, Svitenē L149 un Īslīcē L153 ir ļoti sliktā ekoloģiskā ūdens kvalitāte (skat. 2. attēls). Laba ķīmiskā kvalitāte ir Lielupē. Mērķis uz 2015. gadu ir sasniegt šajos ūdensobjektos vidēju ekoloģisko ūdens kvalitāti⁴.



2. attēls. Virszemes ūdensobjektu ķīmiskā un ekoloģiskā ūdens kvalitāte⁴

Lielupes baseina apsaimniekošanas plāns 2009. – 2015. gadam ir izstrādāts ar mērķi izveidot virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu.

Lielupes baseina apsaimniekošanas plānā 2009. – 2015. gadam noteiktie vispārīgie mērķi:

Virszemes ūdeņiem:

- nepieļaut esošās labās ķīmiskās kvalitātes pasliktināšanos;

⁴ Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2009. – 2015. gadam

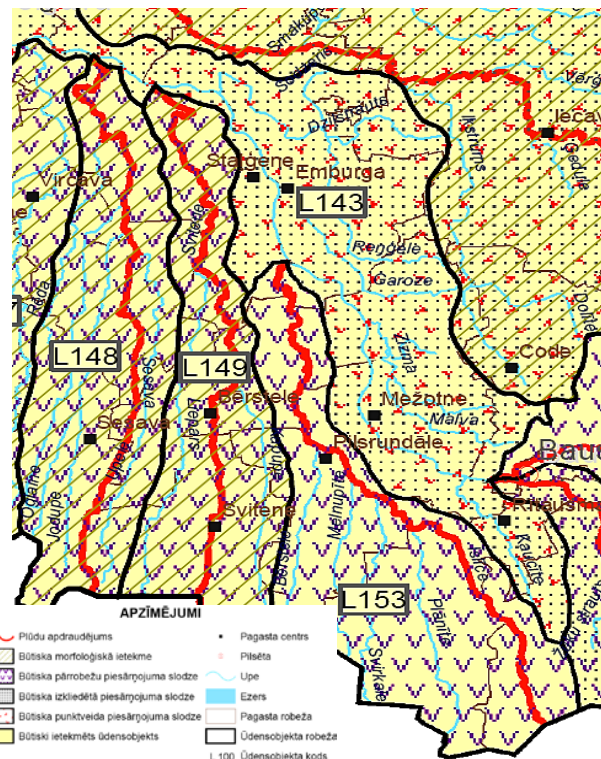
⁵ Dabas aizsardzības plāns dabas parkam „Bauska”

- līdz 2015. gadam virszemes ūdens objektos sasniegt vidēju ūdens ekoloģisko stāvokli;
- pakāpeniski samazināt prioritāro vielu emisiju un noplūdi, pārtraukt ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi;
- nodrošināt ūdens aizsardzību saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, paaugstinot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un nodrošinot ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu.

Pazemes ūdeņiem:

- nepieļaut esošās labās ķīmiskās kvalitātes pasliktināšanos;
- veicināt pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu, novēršot arī turpmāku piesārņošanas iespējamību;
- sekmēt pazemes ūdens resursu atjaunošanu;
- nodrošināt ūdens aizsardzību saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, paaugstinot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un nodrošinot ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu¹.

Sliktu ūdens kvalitāti Lielupes apgabalā lielākoties veicina punktveida piesārņojums, pārrobežu piesārņojums un morfoloģiskie pārveidojumi. Rundāles novadā visiem ūdensobjektiem - L143, L148, L149 un L153 ir risks nesasniegt augstāku ūdens ekoloģisko kvalitāti punktveida, izkliedes, pārrobežas un morfoloģiskās slodzes dēļ uz 2015. gadu, šie ūdensobjekti tiek izdalīti arī kā izņēmumi, kuros vēlamo kvalitāti jāsasniedz līdz 2021. gadam. Risks nesasniegt labu ūdens kvalitāti līdz 2015. gadam ir pārrobežu piesārņojuma slodzes dēļ, jo galvenokārt ietekmē augšteces ūdensobjektu kvalitāte un piesārņojošo vielu (t.sk. biogēno elementu) apjoms. Izvirzīto kvalitātes mērķu sasniegšanu ietekmēs Lietuvā veiktie pasākumi.



3. attēls. Slodzes Lielupes apgabalā⁴

Pazemes ūdensobjekti. Pazemes ūdensobjekti Latvijā noteikti kā pazemes ūdeņu sistēmas, artēziskā baseina, hidrauliski izolētas atsevišķas daļas. Lielupes baseina apgabalā aktīvās ūdens apmaiņas zona, kurā atrodas saldūdeņu horizonti, variē no 180 līdz 200 m dziļumā dienvidaustrumu daļā, līdz 460 - 540 m dziļumā dienvidrietumu daļā. Zemākā slānī atrodas ūdens vāji caurlaidīgo nogulumu kārtā, kas ir robeža starp saldūdeņu horizontu un apakšējās daļas palēninātās ūdens apmaiņas (sālūdeņu) un lēnās ūdens apmaiņas (sālsūdeņu) horizontu. Saldūdeņu horizonti Lielupes baseina apgabalā ir apvienoti trīs pazemes ūdensobjektos: A, F3 un D4. Baseina apgabala pazemes ūdeņi barojas no nokrišņiem, kas izfiltrējas no augstāk iegulošiem ūdens horizontiem uz zemākiem. Rundāles novadā teritorijā atrodas divi pazemes ūdensobjekti – D4 un F3. Novada teritorijā lielāko daļu aizņem F3 pazemes ūdensobjekts, bet

pazemes ūdensobjekts D4 iestiepjas tikai nedaudz novada austrumu daļā. Pazemes ūdensobjekta F3 un F4 kvalitāte ir laba. Augsts saldūdeņu piesārņošanas risks pazemes ūdensobjektā F3 ir Austrumkursas augstienes teritorijā, zems risks Abavas un Bērzes upes ielejā starp Dobeli un Briežiem, kā arī Zemgales līdzenumā. Pārējā pazemes ūdensobjekta F3 teritorijā piesārņošanas risks ir vidējs. Mērķis uz 2015. gadu ir esošās situācijas nepasliktināšanās.¹

Lielupes baseina apsaimniekošanas plānā izvirzīto vides kvalitātes mērķu sasniegšanai tiek paredzēta pasākumu programma, kurā tiek iekļauti pamata pasākumi un papildus pasākumi, kurus veicot un ievērojot, tiks uzlabots ūdens vides stāvoklis ūdensobjektos, kas atrodas arī Rundāles novadā. Trešajā tabulā tiek aprakstītas teritorijas plānojuma darbības, kuras tiek veiktas vai būtu jāveic, lai šos plānā izvirzītos priekšlikumus varētu ņemt vērā un iekļaut pašvaldības darbā.

3. tabula Priekšlikumi Lielupes baseina apsaimniekošanai

<i>Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plānā izteiktie priekšlikumi</i>	<i>Rundāles novada teritorijas plānojuma atbilstība apsaimniekošanas plāna ieteikumiem</i>
PAMATA PASĀKUMI	
Piemērotās vietās veikt peldvietu labiekārtošanu, norādot tās teritorijas plānojumā un paredzot aizliegumu peldvietās izmantot motorizētus peldlīdzekļus.	Iekļauts grafiskajā daļā un TIAN.
Iekļaut teritorijas plānojumos paaugstinātā riska objektus (tie objekti, kas atbilst šajos noteikumos esošajām prasībām).	Iekļauts grafiskajā daļā un TIAN.
Paredzēt riska samazināšanas pasākumus un ierobežojumus teritorijas plānojumos vietās, kas var ietekmēt ūdeņus, aizsargājamās teritorijas, aizsargjoslas u.c.	Iekļauts grafiskajā daļā un TIAN.
Veikt ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu valsts līmeņa un reģionāla vai vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem (stratēģijas, plāni, programmas).	Tiek veikts.
PAPILDUS PASĀKUMI	
Uzlabot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu efektivitāti, lai nodrošinātu notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti līdz noteiktajiem parametriem (apdzīvotās vietas ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000). Pasākumā aptvertā teritorija - L143 „Saulaines profesionālā vidusskola”, L153 „Rundāles pag. padome” Pilsrundālē.	VARAM, pašvaldības.
Ievērot 5 m platu veģetācijas buferjoslu ūdensteču un ūdenstilpju krastos, kā arī gar meliorācijas sistēmu novadgrāvjiem (neapartas joslas, pļauj vismaz 1x gadā no 10.jūlija līdz 10.septembrim, kā arī pārējie noteikumi no Aizsargjoslu likuma). 2.pas. Ievērot 10 m platu buferjoslu. 3.pas. Lauku mēslošanai izmantot zaļmēslojumu, nevis minerālmēslus vai organiskos mēslus, uzturēt zaļās platības un rugāju lauku ziemas periodā, un ievērot arī 5 m buferjoslu. 4.pas. Lauku mēslošanai izmantot zaļmēslojumu, uzturēt zaļās	Iekļauts TIAN.

<i>Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plānā izteiktie priekšlikumi</i>	<i>Rundāles novada teritorijas plānojuma atbilstība apsaimniekošanas plāna ieteikumiem</i>
platības un rugāju lauku ziemas periodā un ievērot arī 10m buferjoslu. 5.pas. Izmantot zaļmēslojumu. Pasākumā aptvertā teritorija L143.	
Veidot sedimentācijas dīķus/padziļinājumus meliorācijas grāvjos biogēno elementu samazināšanai. Pasākumā aptvertā teritorija L148, L149.	Zemkopības ministrija
Veikt tehnisko izpēti par katras HES ietekmi uz ekoloģisko stāvokli un piemērotākajiem "mīkstinošajiem" pasākumiem un tehnoloģiskajiem risinājumiem negatīvās ietekmes novēršanai. (Rundāles HES uz Īslīces upes).	VARAM
Veikt izpēti par piemērotākajiem pasākumiem upju dabiskās gultnes atjaunošanai (meanderēšanai) un straujteču veidošanai, izstrādājot konkrētus pasākumus. Pasākumā aptvertā teritorija L149.	VARAM, pašvaldības
Veikt upes vai tās posmu atjaunošanu (pilotprojektu pieeja). Straujteču veidošana L149.	VARAM

3.3.3 Peldvietu ūdens kvalitāte

Peldvietu ūdens kvalitāte tiek novērtēta gan laboratoriski (pēc mikrobioloģiskajiem parametriem), gan vizuāli. Rundāles novada ūdensobjekti nav iekļauti "Veselības inspekcijas" novēroto peldvietu sarakstā 2011. gadā, līdz ar to nav iespējams novērtēt peldūdens kvalitāti novada teritorijā.⁶

⁶ Veselības inspekcija, peldūdens monitorings, <http://www.vi.gov.lv/>

Secinājumi un ieteikumi

1. Rundāles novada virszemes ūdensobjekti ietilpst Lielupes sateces baseina L143, L148, L149, L153 ūdensobjektu robežās un pazemes ūdensobjektos A, F3, D4.
2. Lielupes sateces baseinam ir izstrādāts apsaimniekošanas plāns, kurā norādīti sasniedzamie mērķi un termiņi atsevišķiem virszemes un pazemes ūdensobjektiem. Rundāles novada virszemes ūdensobjektiem – vidēja ekoloģiskā kvalitāte jāsasniedz līdz 2015. g. (ar pagarinājumu līdz 2021. gadam), pazemes ūdensobjektiem jāsaglabā esošā labā kvalitāte.
3. Rundāles novada teritorijā esošo ūdensobjektu - Lielupes, Sesavas, Svitenes un Īslīces upēm ekoloģiskā ūdens kvalitāte novērtēta kā ļoti slikta, bet ķīmiskā kvalitāte kā laba.
4. Nozīmīgāko slodzi uz virszemes un pazemes ūdeņiem Lielupes apgabalā rada notekūdeņu novadīšana, ko rada komunālais sektors, lauksaimniecība, rūpnieciskā ražošana. Pēc notekūdeņu piesārņojuma nākamais nozīmīgākais punktveida piesārņojuma avots ir piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas. Šajās vietās lielākoties ir piesārņota grunts un gruntsūdeņi, vietām piesārņojums nonācis arī pazemes ūdeņos. Nozīmīgu vietu ieņem arī pārrobežu piesārņojums.
5. Apsaimniekošanas plāna pasākumi paredz sasniegt labu ūdeņu stāvokli visos virszemes ūdensobjektos un nodrošināt esošā stāvokļa nepasliktināšanos riska ūdensobjektos, Rundāles novadā svarīgi ir samazināt antropogēno piesārņojumu, hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu ietekmi uz ūdensobjektu stāvokli.
6. Publiskajām personām un privātpersonām lietojot vai apsaimniekojot ūdensobjektus, jāievēro 2011.gada 31.maija MK Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” un citu normatīvo aktu prasības.

3.4 Dzeramā ūdens kvalitāte

Pazemes ūdeņiem, ko izmanto ūdensapgādē, jāatbilst MK noteikumu Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” 2003.gada 29.aprīļa izvirzītajām prasībām.

Rundāles novadā centralizētās ūdensapgādes sistēmas ir ierīkotas Pilsrundāles, Saulaines, Vecrundāles, Ziedoņu, Svitenes, Tīrumu, Bērsteles un Punslavu ciemos. Ar centralizēto ūdensapgādi Rundāles novadā ir nodrošinātas dzīvojamās mājas, sabiedriskās ēkas un privātie uzņēmumi.

Ūdens novadā tiek padots no 9 artēziskajiem urbumiem (*skatīt 4.tab.*). Visiem urbumiem ir uzstādītas atdzelžošanas vai ūdens attīrīšanas iekārtas. Kopumā no ūdensapgādes urbumiem var iegūt 137 824 m³ ūdens gadā. Ūdens tiek ņemts no Gaujas, Amulas un Amatas ūdens horizontiem⁷. Pilsrundāles, Punslavu un Ziedoņu ciemos ūdens ieguves urbumiem nav nepieciešama bakterioloģiskā aizsargjosla, jo šajā teritorijā artēziskie ūdeņi ir labi aizsargāti no piesārņojuma infiltrācijas. Horizontu veido drupieži – smilšakmeņi ar māla un aleirolīta starpkārtām.⁸ Laika posmā no 2007. - 2008. gadam Latvijas vides fonda projektu ietvaros tika izbūvētas jaunas atdzelžošanas stacijas: Pilsrundāle - 2, Punslavas un Ziedoņi⁹. 2008. gadā tika realizēts projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Svitenes pagasta mazciemā Tīrumi”.

4. tabula. Centralizētās ūdensapgādes urbumi¹⁰

Ūdens ieguves avoti (urbumi)	Ciema nosaukums	Tīklu kopgarums (m)	Ūdens attīrīšanas vai atdzelžošanas iekārtas	Izsniegtā ūdens lietošanas atļauja	Ūdens daudzums	
					m ³ /dienā	m ³ /gadā
„Pilsrundāle-1” (Nr.013562)	Pilsrundāles ciems	4371	ir	JE10IB0079	75	27375
„Pilsrundāle-2” (Nr.010324)	Pilsrundāles ciems			JE10IB0079	25	9125
"Punslavas" (Nr.010464)	(Nr. Punslavu ciems	870	ir	JE10IB0079	3,8	1387
"Ziedoņi" (Nr.013563)	(Nr. Ziedoņu ciems	381	ir	JE10IB0079	4,8	1752
					<i>kopā</i>	<i>39639</i>
„Svitenes savāktuve” (Nr.13378)	piena Svitenes ciems	5670	ir	JE11IB0025	55	20075
„Anzēni” (Nr.10843)	Tīrumu ciems	425	ir	JE11IB0025	6	2190
					<i>kopā</i>	<i>22265</i>
„Bērstele” (Nr.16420)	Bērsteles ciems	2300	ir	JE10IB0074	45	16425
„Viesturi” (Nr.13166)	Viesturu ciems	6000	ir	JE10IB0074	27	9855
					<i>kopā</i>	<i>26280</i>
„Saulaine” (Nr.16415)	Saulaines ciems	4030	ir	JET-4-0197		49640
					<i>kopā</i>	<i>49640</i>
					<i>Kopā</i>	<i>137824</i>

Individuālās dzīvojamās mājās un teritorijās, kur nav pieejama centralizētā ūdensapgāde tiek izmantota individuālā ūdensapgāde (urbumi un akas). Pēc datiem no pārskata par bijušā Bauskas rajona zemes

⁷ LVĢMC datu bāze Valsts statistiskais pārskats "Nr.2-Ūdens"

⁸ VVD Jelgavas RVP atļaujas B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. JE10IB0079

⁹ Informācija no Rundāles novada domes

¹⁰ Informācija no Rundāles novada domes, Vides pārraudzības valsts biroja B kategorijas atļaujām www.vpvb.gov.lv

dzīļu resursiem un mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem var spriest, ka Rundāles novadā ir aptuveni 53 ekspluatācijas urbumi (lielākās daļas statuss nav zināms).

LVĢMC datu bāzē „Nr.2 – Ūdens” par ūdens resursu izmantošanu 2009. un 2010. gadā atskaitījušās tikai trīs organizācijas: Rundāles novada dome, Pilsrundāles vidusskola un Rundāles pils muzejs (Valsts aģentūra).

Secinājumi un ieteikumi

1. Centralizētajās ūdensapgādes sistēmās ir nodrošināts kvalitatīvs dzeramais ūdens. Ūdensapgādes pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Dzeramā ūdens ieguves vietas atbilst vides aizsardzības prasībām un tiek veikta artēzisko urbumu ekspluatācijas un aizsargjoslu ievērošanas uzraudzība. Iegūtais pazemes ūdens daudzums tiek uzskaitīts ar ūdens plūsmas mērītājiem.
2. Nav datu par iespējamo piesārņojumu no šobrīd neizmantotajiem un netamponētajiem ūdensapgādes urbumiem. Jāveic urbumu inventarizācija un konkrēta urbumu uzskaitē, paredzot pēc tam neapsaimniekoto un pamesto urbumu tamponēšanu, jo atstāti urbumi var būt potenciāli pazemes ūdeņu piesārņojuma avoti.

3.5 Notekūdeņu ietekme uz vidi

Centralizētās kanalizācijas sistēmas Rundāles novadā ir izbūvētas Pilsrundāles, Saulaines, Bērsteles, Svitenes un Viesturu ciemos (skatīt 5. tabulu), kopumā apkalpojot 1335 novada iedzīvotājus, sabiedriskās iestādes un komercuzņēmumus.

Ārpus ciemu teritorijām, kuros nav nodrošināta centralizētā notekūdeņu savākšana, tiek izmantoti individuāli notekūdeņu savākšanas un novadīšanas risinājumi.

5. tabula. Centralizētās kanalizācijas sistēmas

Ciema nosaukums	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI)	Jauda (m ³ /dnn)	Sūkņu stacijas	Izplūdes vieta	Tīklu kopgarums (km)	Izsniegtās atļaujas piesārņojošai darbībai
Pilsrundāles ciems	Bioloģiskās „Rundāle”, BIO 120/75/96	NAI EKO 120	2	Īslīces upe (Nr.200084)	2,81 (t.sk. spiedvadi – 0,62)	JE10IB0079
Saulaines ciems	Bioloģiskās BIO 120/75/96	NAI EKO 120	3	Lielupe (Nr. 200087)	4,022	JET-4-0197
Bērsteles ciems	NAI „Bērstele” BB 75	75	2	Svitenes upe (Nr.200093)	2,1	JE10IB0074
Svitenes ciems	Bioloģiskās „Svitene” BIO – 60M	NAI 60	3	Svitenes upe (Nr. 200091)	2,66 (t.sk. spiedvadi – 0,69)	JE11IB0025
Viesturu ciems	NAI „Viesturi” BIO 100	100	1	Lielupe (Nr. 200094)	5	JE10IB0074
Ziedoņu ciems	Trīskameru septiķis	14	-	Lielupe (Nr.200246)	-	JE10IB0079

Pilsrundāles ciema centralizētās kanalizācijas sistēmas izbūve veikta 20 gs. 70. gados, bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (turpmāk NAI), pēc rekonstrukcijas tika nodotas ekspluatācijā 2007. gadā, tajās tiek attīrīti Pilsrundāles ciema, Pilsrundāles vidusskolas un Rundāles pils muzeja saimnieciskie

un fekālie notekūdeņi, kopumā apkalpojot 519 iedzīvotājus¹¹. Pilsrundāles NAI notekūdeņu daudzums ir ~ 87,00 m³/dnn jeb 31755 m³/gadā. Notekūdeņi no individuālajām mājām tiek uzkrāti hidroizolētās krājakās un izvesti uz notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm, saskaņā ar savstarpēji noslēgtiem līgumiem. Attīrītos notekūdeņus no Pilsrundāles NAI novada Īslīces upē.

Ziedoņu ciema notekūdeņus paštesces ceļā novada trīskameru septiķī Lielupes krastā, septiķa jauda ir 14 m³/dnn. Blakus septiķim izbūvēta notekūdeņu dezinfekcijas ēka, kura netiek izmantota. Septiķa tīrīšanu veic reizi gadā. Ikgadējais attīrīšanas ietaišu notekūdeņu daudzums no Ziedoņu ciema ir aptuveni 4,8 m³/dnn (1752 m³/gadā). Attīrītos notekūdeņus novada Lielupē (izplūdes vietas identifikācijas Nr.200246).

Saulaines ciemā centralizētā kanalizācijas sistēma apkalpo 352 ciemata iedzīvotājus, sabiedriskās iestādes un komercuzņēmumus. 2007. gadā Saulaines ciemā pēc rekonstrukcijas izbūvētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, notekūdeņu sūkņu stacija, rekonstruēts notekūdeņu kolektors 1432 m garumā.¹²

Bērsteles ciemā centralizētās kanalizācijas sistēma apkalpo 118 ciema iedzīvotājus. NAI „Bērstele” nodotas ekspluatācijā 2004. gadā. Tās paredzētas saimniecisko un fekālo notekūdeņu bioloģiskai attīrīšanai. NAI „Bērstele” atrodas Svitenes upes 50 m aizsargjoslā.

Viesturu ciemā notekūdeņi tiek savākti gan no fiziskām (116 iedz.), gan juridiskām personām. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Lielupē. Lielupes upē atļauts novadīt līdz 10950,0 m³/gadā attīrīto notekūdeņu.¹³

Svitenes ciemā notekūdeņi tiek savākti no daudzvokļu ēkām, individuālo māju iedzīvotājiem un sabiedriskajām ēkām, kopumā tiek apkalpoti 230 ciema iedzīvotāji. 2008. gadā veikta NAI rekonstrukcija. Svitenes upē atļauts novadīt līdz 21900,0 m³ notekūdeņu gadā.¹⁴

Punslavu un Tīrumu ciemā nav izbūvētas centralizētas notekūdeņu savākšanas sistēmas, pie mājām atrodas izvedamas nosēdakas, to izvešanu organizē paši iedzīvotāji¹⁵.

Rundāles novadā notekūdeņu attīrīšanas rezultātā iegūtās dūņas, netiek apsaimniekotas atbilstoši MK noteikumu Nr.362 „Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to kompostu izmantošanu, monitoringu un kontroli” (11.05.2006.) prasībām. Dūņas tiek izvestas uz lauksaimniecības laukiem un netiek nodotas pārstrādei firmām, kurām ir izsniegta attiecīgā atkritumu veida apsaimniekošanas atļauja. Pēc B kategorijām sniegtās informācijas, kas izsniegtas piesārņojošajām darbībām, lielākajā daļā NAI attīrīto notekūdeņu izplūdes piesārņojošo vielu koncentrācijas tiek pārsniegtas un neatbilst MK noteikumiem Nr. 34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” (22.01.2002.), tās atbilst tikai NAI „Bērstele” un NAI „Viesturi”.

¹¹ Rundāles novada pašvaldības informācija

¹² Bauskas rajona Rundāles pagasta padomes publiskais pārskats par 2007. gadu

¹³ VVD Jelgavas RVP atļaujas B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. JE10IB0074

¹⁴ VVD Jelgavas RVP atļaujas B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. JE11IB0025

¹⁵ VVD Jelgavas RVP atļaujas B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. JE10IB0079

Secinājumi un ieteikumi

1. Nav datu par iespējamo piesārņojumu vidē no centralizētajai kanalizācijai nepieslēgtajām mājsaimniecībām un citiem objektiem.
2. Pēc iespējas notekūdeņi no individuālo dzīvojamo māju notekūdeņu krājrezervuāru tvertnēm jāizved uz tuvākām bioloģiskām NAI, nenovadot neattīrītus notekūdeņus gruntsūdeņos vai virszemes ūdensobjektos. Jāveicina jaunu pieslēgumu veidošanu un esošo pieslēgumu racionālu izmantošanu pie centralizētajiem notekūdeņu kanalizācijas tīkliem.
3. Jāuzlabo NAI efektivitāte, lai netiktu pārsniegtas notekūdeņu izplūdes piesārņojošo vielu koncentrācijas, kā arī jānodrošina normatīvajiem aktiem atbilstošu notekūdeņu attīrīšanas procesā radušos dūņu apsaimniekošanu.

3.6 Atkritumu ietekme uz vidi

Rundāles novadā neatrodas neviena funkcionējoša atkritumu izgāztuve. Bijušās atkritumu izgāztuvju teritorijas ir rekultivētas. Novada teritorijā atradās trīs izgāztuves – „Bērstele”, „Zvārguļi” un „Urštēni”. Šobrīd izgāztuvju teritorijas ir transformētas kā lauksaimniecības zemes.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas kārtību Rundāles novadā nosaka saistošie noteikumi nr.2, „Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu”. Uz noslēgto līgumu pamata, atkritumus no pašvaldības iedzīvotājiem, sabiedriskajām iestādēm un uzņēmumiem, savāc A/S „L&T” un SIA „Vides Serviss”. Atkritumi tiek transportēti uz sadzīves atkritumu izgāztuvi „Grantiņi” Bauskas novada Codes pagastā un atkritumu poligonu „Getliņi” Stopiņu novadā.

Saskaņā ar LVĢMC datu bāzes „Nr.3 - Atkritumi” atskaitēs sniegto informācijai 2010. gadā tika izvestas 284,97 tonnas nešķirotu sadzīves atkritumu, 32,5 tonnas plastmasas un 17,5 tonnas stikla (*skatīt 6. tab.*).

6. tabula. Izvesto sadzīves atkritumu daudzums 2010. gadā¹⁶

<i>Organizācijas nosaukums</i>	<i>Nešķiroti sadzīves atkritumi (t)</i>	<i>Plastmasa (t)</i>	<i>Stikls (t)</i>
Rundāles novada dome, Svitenes NAI	77,76	13	7
Rundāles novada dome, NAI "Viesturi", "Bērstele"	100	13	7
Viesturu pagasta pārvalde, katlu māja	8	-	-
Rundāles pagasta pārvalde	89,21	6,5	3,5
Rundāles pagasta pārvalde NAI "Saulaine"	10	-	-
<i>kopā</i>	<i>284,97</i>	<i>32,5</i>	<i>17,5</i>

Novada teritorijā ir izbūvēti 7 dalīto atkritumu vākšanas punkti (laukumi) – 2 Pilsrundāles ciemā, 1 Saulaines ciemā, 1 Ziedoņu ciemā, 2 Svitenes ciemā, 1 Bērsteles ciemā un 1 Viesturu ciemā. Sadzīves atkritumi tiek savākti konteineros. Visi konteineru novietnes laukumi aprīkoti ar speciāliem konteineriem dalītai (bioloģiski pārstrādājamiem atkritumiem, stikls, plastmasa, papīrs) atkritumu vākšanai. Konteineri tiek izvesti 2 - 3 reizes nedēļā, izņemot Svitenē vienu reizi nedēļā.

¹⁶ LVĢMC datu bāze „Nr.3 - Atkritumi”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/atkritum.html>

Secinājumi un ieteikumi

1. Rundāles novadā ir izstrādāti saistošie noteikumi par atkritumu apsaimniekošanu pašvaldībā.
2. Sadržīves atkritumi novada teritorijā netiek noguldīti. Bijušās sadzīves atkritumu izgāztuves „Bērstele”, „Zvārguļi” un „Urštēni” teritorijas ir rekultivētas.
3. Kopumā atkritumu apsaimniekošana sistēma ir laba, atkritumu dalītā vākšana notiek lielākajos novada ciemos – Pilsrundālē, Saulainē, Ziedoņos, Svitenē, Bērstelē un Viesturos.
4. Lai atkritumu savākšana tiktu organizēta visā novada teritorijā (ne tikai lielākajos apdzīvotajos ciemos) nepieciešams informēt iedzīvotājus par līgumu slēgšanu ar atkritumu savākšanas firmu, tādējādi novēršot atkritumu noglabāšanu nepiemērotās vietās. Ieteikums izstrādāt projektu atkritumu saimniecības uzlabošanai, nosakot tajā kompleksus pasākumus atkritumu savākšanai, utilizācijai un likvidācijai, kā arī izstrādājot novada teritorijas sanitārās attīrīšanas no cietajiem sadzīves atkritumiem shēmu - vākšanas vietas ciemos un maršrutus.

3.7 Potenciāli piesārņotās vietas

Rundāles novadā pēc LVĢMC datu bāzes „Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas” nav piesārņotu vietu, bet ir 14 potenciāli piesārņotas vietas (skatīt 7. tab.).

7. tabula. Potenciāli piesārņotās vietas Rundāles novadā¹⁷

Reģistrācijas numurs	Vietas nosaukums	Pagasts	Sīkāks apraksts (darbības laiks)
40968/3635	K/s "Viesturi" degvielas bāze	Viesturu pag., Viesturi	Demontēta degvielas bāze, 35 gadi (1958. – 1993.).
40968/3634	Izgāztuve "Bērstele"	Viesturu pag., Bērstele	Rekultivēta atkritumu izgāztuve un lopu kapsēta, 21 gads (1970.- 1991.).
40768/2016	Lidlauks "Jātnieki"	Rundāles pag., Rundāle	Lidlauks ar noliktavām un degvielas glabātuvi, 26g. (1978. – 2004.)
40768/2015	"Saulaine" rūpnieciskā teritorija	Rundāles pag., Saulaine	Neapsaimniekota fermu teritorija, 42g. (1962. - 2004.)
40768/2014	"Staģēni" ferma	Rundāles pag., Saulaine	Neapsaimniekota ferma, 19g. (1985. – 2004.)
40768/2013	Ziedoņu karjers	Rundāles pag., Ziedoņi	Bijušais dolomīta karjers, nesankcionēta izgāztuve, 20g. (1984. – 2004.)
40768/2012	Zaķu karjers	Rundāles pag.	Bijušais dolomīta karjers un ceļu būves materiālu glabātuve, 17g. (1987. – 2004.)
40768/2011	Indru kalte	Rundāles pag.	Bijusī cūku ferma, graudu kaltes un minerālmēslu glabātuves teritorija, 29 g. (1975. – 2004.)
40888/3622	PS "Svitene" DUS	Svitenes pag., Svitene	Degvielas uzpildes stacija, 48 gadi (1955. – 2003.)
40888/3621	Atkritumu izgāztuve "Urštēni"	Svitenes pag.	Atkritumu izgāztuve, 12 g. (1980. – 1992.)
40888/3620	Atkritumu izgāztuve "Zvārguļi"	Svitenes pag.	Sadzīves atkritumu izgāztuve, 10 g. (1992. – 2002.)
40888/3619	Minerālmēslu noliktava	Svitenes pag.	Minerālmēslu noliktava, 39 g. (1962. – 2001.)
40888/3618	Katlu māja	Svitenes pag.	Katlu māja, 15 g. (1982. – 1997.)
40888/3617	Pesticīdu noliktava "Tauriņi"	Svitenes pag.	Pesticīdu noliktava, 8 g. (1989. - 1997. g.)

¹⁷ LVĢMC datu bāze „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēma”, http://oas.vdc.lv:7779/p_ppv.html

Secinājumi un ieteikumi

1. Vairāki no minētajiem objektiem, kuri atrodas LVĢMC datu bāzē kā potenciāli piesārņotas vietas atrodas tuvāk vai tālāk no ūdenstecēm un ūdenstilpnēm, kas ir kā viens no iespējamiem virszemes ūdeņu piesārņojuma iemesliem, ja šīs vietas netiek renovētas un sakārtotas no vides aizsardzības viedokļa.
2. Izstrādājot monitoringa ziņojumu VPVB norādītajos gados, jāpievērš uzmanība piesārņoto vietu statistikai, t.i. vai piesārņotās vietas Rundāles novadā tiek sakoptas, rekultivētas, vai nepalielinās potenciāli piesārņoto vietu skaits, vai nav bijušas iedzīvotāju sūdzības par šīm vietām.
3. Jāieplāno potenciāli piesārņoto vietu teritorijas renovācija un sakārtošana. Pēc renovācijas veikšanas, vienojoties ar VPVB, potenciāli piesārņotā vieta izslēdzama no LVĢMC datu bāzes saraksta.

3.8 Piesārņojošās darbības

Piesārņojošās darbības tiek iedalītas A, B un C kategorijās, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai to risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi.

Saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja un Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzēm, Rundāles novadā atrodas 5 komersanti/iestādes, kuriem ir izsniegtas atļaujas piesārņojošās darbības veikšanai (skatīt 8. tab.).

Atļaujas piesārņojošām darbībām uzņēmumiem tiek izsniegtas LR likumdošanā noteiktā kārtībā, saistošā likumdošana ir:

- likums „Par piesārņojumu” ar grozījumiem;
- MK 2002.g. 9.jūlija noteikumi Nr.294 „Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”, ar grozījumiem.

7. tabula. Atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai¹⁸

<i>Darbības veids</i>	<i>Komersants/iestāde</i>	<i>Piesārņojošo darbību kategorijas</i>
Citas nozares (notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, katlu mājas, u.c.)	Rundāles ND Komunālais pakalpojumu dienests BNAI „Svitene”	B
	Rundāles ND Komunālais pakalpojumu dienests NAI „Rundāle”	B
	Rundāles ND Komunālais pakalpojumu dienests NAI „Viesturi”	B
	Rundāles novada padome, Saulaines ciema bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	B
	Pilsrundāles vidusskola	C
	Rundāles pils muzejs, Valsts aģentūra	C
	Rundāles novada dome, katlu māja „Saulaine”	C
	z/s „Sējas”	C

¹⁸ Vides pārraudzības valsts biroja un LVĢMC datu bāzes dati

<i>Darbības veids</i>	<i>Komersants/iestāde</i>	<i>Piesārņojošo darbību kategorijas</i>
	SIA „Notanda”	C

Secinājumi un ieteikumi

- 1. Rundāles novadā nedarbojas A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumi.*
- 2. Lielākoties piesārņojošās darbības veic novadā esošās katlu mājas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.*
- 3. Novadā jāveic B un C piesārņojošās darbības komersantu un iestāžu stingri kontroles pasākumi, lai nepieļautu atļaujās norādīto emisiju vidē limitu pārsniegšanu, atļauju derīguma termiņu ievērošanu.*

3.9 Izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā tiek apkopota un apzināta visa pieejamā informācija un dažāda līmeņa nozaru politikas dokumenti. Ņemot vērā, ka Rundāles novadā netiek plānoti valsts mēroga, reģionāla līmeņa objekti, tad šis pašvaldības teritorijas plānojums tiek veidots kā plānošanas dokuments, kurā apkopojot šo informāciju vienotā dokumentā, veidojas priekšstats par novada teritorijas izmantošanas perspektīvu, kā arī iespējamām problēmām vides jomā.

Nozīmīgākā plānojuma sastāvdaļa ir teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (zonējums), kas nosaka katras konkrētas teritorijas - gan ciemu, gan lauku teritorijas atļauto izmantošanu, ievērtējot vides un sociāli – ekonomiskos apsvērumus un kā tie tiek sabalansēti ar bioloģiskās daudzveidība saglabāšanu.

Teritorijas plānojums nemaina valstī noteikto politikas dokumentu, vadlīniju un normatīvo aktu prasības, bet tikai „sakārto” tās teritoriāli. Tāpēc var uzskatīt, ka teritorijas plānojums ir īpašā veidā strukturētas informācijas kopums, kas izvērtē dažādu nozaru politikas un normatīvo dokumentu prasības. Tomēr dažādu nozaru un institūciju normatīvie akti mēdz būt pretrunīgi vai pietiekami skaidri nedetalizē prasības attiecībā uz zemes izmantošanu. Tādā gadījumā vietējā pašvaldība un valsts atbildīgās institūcijas pieņem lēmumu par papildus ierobežojumu noteikšanu zemes izmantošanai, lemj par detālpilnojamu teritorijām, īpaši aizsargājamo teritoriju saglabāšanu un tām pieguļošo teritoriju attīstību. Jāatzīmē, ka spēkā esošs pašvaldības teritorijas plānojums vienlaikus ir arī priekšnosacījums Eiropas Savienības strukturālo fondu līdzekļu veiksmīgākai apgūšanai.

Rundāles novada iedzīvotājiem un uzņēmējiem teritorijas plānojuma izstrāde atvieglo iespēju veikt saimnieciskās darbības atbilstoši noteiktajai valsts likumdošanai, neanalizējot lielu daudzumu normatīvo aktu. Teritorijas plānojuma neesamība novadā neizbēgami radītu konfliktsituācijas un likumdošanas pārkāpumus vides aizsardzībā, aizsargjoslu, servitūta izmantošanā, dabas resursu ieguvē, u.c. valsts un pašvaldības pārraudzībā esošajās sfērās. Neizstrādājot vai nerealizējot Rundāles novadā teritorijas plānojumu, nākotnē droši var prognozēt neorganizētu un konfliktiem pilnu pašvaldības teritorijas turpmāko apbūvi un tās apsaimniekošanu, novada teritorijā nebūtu vienotu normu attiecībā uz zemes izmantošanu un apbūves veidošanu. Tas neizbēgami radītu konfliktsituācijas, kā arī ievērojami apgrūtinātu vai pat izslēgtu atbilstošas infrastruktūras izveidi ciemos un apbūves teritorijās visā novadā. Tiktu apgrūtināta ceļu, elektroapgādes, gāzes, ūdensvadu un citu infrastruktūras objektu plānošanu. Visai reālistiska šādos apstākļos ir iespēja, ka ražošanas teritorijas tiktu izvietotas blakus tūrisma, rekreācijas un dzīvojamo ēku teritorijām, vēja elektrostacijas un citi liela apjoma inženierkomunikāciju objekti ainaviskajās teritorijās un tiešā dzīvojamo ēku tuvumā, notiktu nekontrolēta lauksaimniecības

zemju apmežošana, kas neizbēgami radītu paaugstinātu stresu un novestu pie dzīves vides kvalitātes pazemināšanās un kultūrvēsturiskās ainavas būtiskām izmaiņām.

<i>Esošais stāvoklis</i>	<i>Sekas, ja plānojums netiek īstenots</i>
Zemes īpašuma izmantošanu nosaka ZĪLM (pēc Valsts zemes dienesta klasifikācijas), novada pagastu teritorijās noteikti dažādi ierobežojumu zemes vienību dališanai.	Nav vienotu un skaidru normu visā novada teritorijā, līdz ar to apgrūtināts pašvaldības darbs, lielāka konfliktsituāciju iespējamība attiecībā uz zemes izmantošanu un apbūves veidošanu. Iespējama vērtīgo LIZ apbūve, apmežošana un kultūrvēsturiskās ainavas būtiski pārveidojumi. Spekulatīvas darbības ar zemi, neracionāla un nepamatota zemes izmantošana, neraksturīgas apbūves veidošana.
Aizsargjoslas nav iezīmētas zemes īpašumu plānos.	Iespējamās likumā neparedzētas darbības aizsargjoslu teritorijās.
Zemes īpašnieks pašvaldībā nevar iegūt informāciju par iespējamiem aprobežojumiem nekustamo īpašumu attīstībai.	Tiek pieļauta iespēja attīstīt saimniecisko darbību nepiemērotās teritorijās – kultūras pieminekļu aizsargjoslās, aizsargājamo un saglabājamo ainavu teritorijās.
Nav nodefinēti nosacījumi apbūves blīvumam, ēku augstumam.	Ir iespēja būvēt ainavā disharmonējošas ēkas. Ēkas, kuras pazemina blakusesoša īpašuma vērtību.
Īpašniekam nav nodefinēta atbildība par īpašuma sakopšanu.	Bijušo ražošanas korpusu un fermu grausti vizuāli mazina teritorijas ainavisko pievilcību.
Nav apkopota informācija par vides situāciju un problemātiskajām teritorijām pagastā.	Iespējams lokāls pazemes ūdens piesārņojuma risks (pamestie urbumi, potenciāli piesārņotās vietas).

Kopumā var secināt, ja Rundāles novada teritorijas plānojums 2012. – 2025.g. netiek īstenots, sagaidāma negatīva ietekme uz pašvaldības ekonomisko un sociālo attīstību, kā arī iespējama vides pasliktināšanās, it īpaši attiecībā uz virszemes ūdeņu un atmosfēras gaisa kvalitāti un teritorijai raksturīgajām kultūrvēsturiskajām un ainaviskajām vērtībām.

4. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

4.1 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti

Rundāles novada teritorijā atrodas divas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - Lielbērsteles parks un dabas parks „Bauska”, kas ir arī *Natura 2000* teritorija. Teritorijā esošo dabas vērtību aizsardzību regulē Latvijas Republikas un Eiropas Kopienas likumdošana, kā arī citas starptautiskās saistības.

4.1.1 Lielbērsteles parks

Nosaukums:	Lielbērsteles parks
Platība (ha):	5,7
Aizsardzībā kopš:	1977. gada
Kategorija:	Dabas piemineklis
Fiziski ģeogrāfiskais reģions:	Viduslatvijas zemiene
Dabas vērtības:	Parkā atrodas aizsargājami dendroloģiskie stādījumi. Aug vietējās un svešzemju koku un krūmu sugas. No vietējām sugām parkā stādītas lielā skaitā kļavas, lazdas, oši, pīlādži. Sastopams asinssarkanais grimonis, Eiropas segliņš, egles, liepas, vīksnas. No eksotiem minamas: Eiropas lapegle (<i>Larix decidua</i>), veimuta priede (<i>Pinus strobus</i>), parastā kļava (<i>Acer platanoides</i>), kalnu kļava (<i>A. Pseudoplatanus</i>), baltā apse (<i>populus alba</i>), ozols sarkanais (<i>Quercus rubra</i>), baltais vītols (<i>Salix alba „Sericea”</i>), melnais plūškoks (<i>Sambucus nigra</i>).
Lēmums:	LR MK / Noteikumi Nr.131 Par dendroloģiskajiem stādījumiem 2001.g.
Dabas aizsardzības plāns:	Nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns
Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi:	Nav izstrādāti

Apdraudošie faktori, ietekmes

Lielbērsteles parks kalpo kā atpūtas zona, kurā veikti labiekārtošanas darbi, izveidots rotaļu laukums un uzcelta estrāde. Lai tiktu sabalansētas atpūtas iespējas un dabas vērtību aizsardzība, novēršot dažādu negatīvo faktoru ietekmi uz parku un tajā esošajiem aizsargājamajiem dendroloģiskajiem stādījumiem, parkam būtu nepieciešams izstrādāt dabas aizsardzības plānu.

4.1.2 Dabas parks „Bauska”

Nosaukums:	„Bauska”
Platība (ha):	893
Aizsardzībā kopš:	2004. gada
Kategorija:	Dabas parks
Starptautiskā vērtība:	NATURA 2000 vieta
Lēmums:	LR MK / 08.04.2004 Noteikumi Nr.267 „Grozīj. MK Not.Nr.83”
Dabas vērtības:	Neskartie Mēmeles, Mūsas un Lielupes upes posmi, kā arī Lielupes kultūrainava. Upes nēģu, vimbu nārsta vietas un daudzas bioloģiski vērtīgas pļavas. Aizsargājami biotopi: nogāžu un gravu meži, lakstaugu pioniersabiedrības kaļķainās augsnēs, sausas pļavas kaļķainās augsnēs, eitrofas augsto lakstaugu audzes, upju palieņu pļavas, mēreni mitras pļavas, kaļķiežu atsegumi un upju straujtecēs. 17 īpaši aizsargājamās augu sugas (melnā klintene (<i>Cotonaster niger</i>), Ženēvas cekuliņš (<i>Ajuga genevensis</i>), Baltijas dzegužpirkstīte (<i>Dactylorhiza baltica</i>) u.c.), 63 sūnu sugas, 25 aizsargājamas putnu sugas, 9 sikspārņu sugas, 43 zivju un nēģu sugas. Vislielākās aizsargājamo putnu sugu populācijas dabas parkā ir melnajam zīriņam, griezei un vidējam dzenim.
Dabas aizsardzības plāns:	Izstrādāts 2007. – 2019. gadam, izstrādātājs biedrība “Baltijas Vides forums”.
Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi:	Ministru kabineta noteikumi Nr.827 „Dabas parka "Bauska" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (06.10.2008.).
Teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis:	Aizsargāt dabas parka “ Bauska” dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, saglabājot ainavisko struktūru, biotopu un sugu daudzveidību. Sekmēt teritorijas ilgtspējīgu attīstību, sabalansējot dabas aizsardzības, kultūrvēsturisko vērtību aizsardzības un sociālekonomiskās intereses.
Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi:	<ul style="list-style-type: none"> • Izveidot parka administrēšanas modeli; • Izglītot sabiedrību; • Apsaimniekot teritorijas dabas vērtības atbilstoši dabas aizsardzības un ūdens ekoloģiskās kvalitātes prasībām; • Nodrošināt teritorijas kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un, ja nepieciešams, restaurāciju; • Saglabāt un pilnveidot teritorijas ainaviskās vērtības; • Pilnveidot tūrisma un atpūtas infrastruktūru; • Izveidot monitoringa sistēmu dabas aizsardzības plāna darbības novērtēšanai, izmantojot Valsts monitoringa programmas ietvaros iegūtos datus.

Apdraudošie faktori, ietekmes

Pļavu apsaimniekošanas pārtraukšana. Atsegumus apdraud gan dabiskie faktori, kā aizaugšana ar krūmiem, upes darbība, kas var izraisīt dabiskus nobrukumus, gan antropogēnie faktori – piesārņojums, zemesdzīves nomīdīšana. Upju ekoloģisko stāvokli un ainavisko vērtību negatīvi ietekmē ūdenstilpju eitrofikācija, ko veicina neattīrīti notekūdeņi, ūdens līmeņa krasās svārstības un ūdenstilpju aizaugšana.

4.1.3 Dižkoki

Rundāles novadā saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra informācijas sistēmu „Īpaši aizsargājami koki” atrodas četri valsts nozīmes īpaši aizsargājami dižkoki¹⁹ (skatīt 9. tab.), bet novadā kopumā aug vairāki pašvaldības nozīmes aizsargājami dižkoki un reti sastopamas koku sugas. Viesturu pagastā atrodas 7 aizsargājami koki, kuru izmēri atbilst valsts nozīmes aizsargājamo koku statusam (skatīt paskaidrojuma raksta 5. pielikumu).

9. tabula. Īpaši aizsargājami koki

Nr.p.k.	Dižkoks	Atrašanās vieta
1.	Parastais osis (<i>Fraxinus excelsior</i> L.)	Rundāle, pils pagalma W, ošu rindas N
2.	Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Saulaines parks, parka N, gravas malā
3.	Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Saulaines parks, parka N, gravas malā
4.	Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Rundāle, mežaparka W pusē, 2.kv. no N, 14 m uz S no vidējās stigas

4.1.4 Mikroliegumi

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” (30.01.2001.) valsts un privātajos mežos ir izveidoti mikroliegumi.

Rundāles novada teritorijā atrodas septiņi mikroliegumi, kas ietver īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus.

Mikroliegums „Ozoldārzs”, kas atrodas Rundāles pagasta teritorijā ir iekļauts Latvijas NATURA 2000 – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā. 4 mikroliegumi ir izveidoti aizsargājamajiem biotopiem un aizsargājamām putnu sugām. Svitenes pagasta teritorijā atrodas 2 mikroliegumi aizsargājamām putnu sugām.²⁰

¹⁹ LVĢMC datu bāze „Īpaši aizsargājami un reti koki”

²⁰ LVĢMC datu bāze „Īpaši aizsargājamo sugu un biotopu mikroliegumi”

Secinājumi un ieteikumi

1. Jāievēro dabas parka „Bauska” dabas aizsardzības plānā noteiktie teritorijas apsaimniekošanas pasākumi, pēc iespējas tos iestrādājot teritorijas plānojumā.
2. Saimnieciskā darbība īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās ir pieļaujama atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, ievērojot normatīvajos aktos un dabas aizsardzības plānā noteikto kārtību un ierobežojumus.
3. Gadījumā, ja tiek izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi Lielbērsteles parkam, to prasības jāiestrādā teritorijas plānojumā.
4. Jāveic sabiedrību informējoši pasākumi par antropogēnās darbības ietekmi uz aizsargājamajām dabas teritorijām un objektiem.

4.2 Lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstības teritorijas

Rundāles novada teritorijai raksturīgas plašas un atklātas lauksaimniecībā izmantojamo zemju teritorijas (aizņem 77% no pašvaldības teritorijas kopplatības), tajā skaita kā Latvijas nacionālā bagātība un vērtīgs attīstības resurss noteiktās nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijas, kurās zemes kvalitātes novērtējums ir virs 60 ballēm un lauksaimniecībā izmantojamo zemju nogabalu platības ir lielākas par 50 ha. Lauksaimniecības zemes Rundāles novadā ir vērtīgs pašvaldības attīstības resurss. Auglīgas augsnes ir labs priekšnosacījums daudzpusīgas un elastīgas lauksaimnieciskās ražošanas attīstībai, kā arī dabas un ainavisko vērtību aizsardzībai nākotnē.

Ņemot vērā Rundāles novada iedzīvotāju ierosinājumus par Rundāles novada teritorijas noteikšanu par brīvu no ģenētiski modificētiem organismiem, Rundāles novada dome ir pieņēmusi saistošos noteikumus Nr.6 „Par ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanas aizliegumu Rundāles novadā”. Rundāles novada dome ir noteikusi aizliegumu ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanai novada administratīvajā teritorijā, kas paredz, ka teritorijā ir aizliegts audzēt jebkādus ģenētiski modificētos kultūraugus līdz 2023. gada 1. janvārim.

Meži Rundāles novadā aizņem tikai 15% no kopējās novada teritorijas, tajos atrodas vairāki mikroliegumi, kas sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un meža platībās ar dabas aizsardzības atzīmēm galvenā funkcija ir dabas vides aizsardzība.

Secinājumi un ieteikumi

1. Lauksaimniecības zemes teritorijas plānojuma Grafiskās daļas zonējumā attēlotas kā “lauku zemes (L)”, izdalot apakšzonējumu „nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas (L-1)”²¹, mežu teritorijas - „meži (M)”.
2. Lai pēc iespējas saglabātu teritorijas vērtīgos vienlaidus lauksaimniecības zemju un meža zemju nogabalus, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka „lauku zemes (L)” un „meži (M)” teritoriju jaunveidojamo zemes vienību minimālā platība ir 2 ha, bet „nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas (L-1)” - 10 ha.
3. Lai saglabātu vērtīgos lauksaimniecības zemju resursus, apmežošana nav atļauta nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijās un īpašas nozīmes ainavu telpās, pie ainaviskajiem ceļiem. Pārējās lauksaimniecības teritorijās atļauta arī „mežsaimnieciska izmantošana”, pirms tam veicot zemes lietošanas kategorijas maiņu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, saskaņojot ar

²¹ Noteiktas atbilstoši 12.10.2010. MK noteikumu Nr.977 „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām” prasībām

pašvaldību, meliorētajās LIZ arī ar VSIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” Zemgales reģiona meliorācijas nodaļu.

4. Mežsaimniecības teritorijās atļauta arī „lauksaimnieciska izmantošana”, izņemot meža platībās ar dabas aizsardzības atzīmēm, pirms tam veicot zemes transformāciju atbilstoši normatīvo aktu prasībām, saskaņojot ar Valsts meža dienesta Zemgales virsmežniecību.
5. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos „lauku zemēs (L)” paredzēts plašs un elastīgs izmantošanas spektrs - lauksaimnieciska izmantošana, viensētu veidošana, vide draudzīga ražošana, tūrisms un rekreācija, utml.
6. „Mežu (M)” teritorijās galvenais izmantošanas veids ir mežsaimnieciska izmantošana. Atļauta meža infrastruktūras u.c. labiekārtojuma veidošana, ar mežsaimniecisko darbību, tūrismu un rekreāciju saistītas ēkas un būves.
7. Atļauta dīķu un mākslīgo ūdenskrātuvju ierīkošana normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ierīkojot dīķus un ūdenskrātuves ar platību virs 0,1 ha ir jāizstrādā tehniskais projekts, kas saskaņojams normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
8. Kopumā teritorijas plānojumā noteiktās prasības nav pretrunā ar dabas aizsardzības interesēm, ņemot vērā - ja plānotā saimnieciskā darbība lauksaimniecībā un mežsaimniecībā tiks veikta, ievērojot LR normatīvo aktu, atbildīgo institūciju izsniegtos tehniskos nosacījumus un pašvaldības prasības.
9. Teritorijas plānojums paredz saglabāt Zemgalei raksturīgās plašās un atklātās lauksaimniecības zemju ainavas, lauksaimniecības zemju un meža puduru proporciju, nesadrumstalojot nekustamos īpašumus un akcentējot galveno jau vēsturiski Zemgales auglīgajās augsnēs izveidojušos saimnieciskās darbības veidus - zemkopība un lopkopība, ar šo darbību veikšanai nepieciešamo infrastruktūru, ēkām un būvēm.
10. Tā kā saskaņā ar MK 11.01.2011. noteikumiem Nr.33 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem”, visa Rundāles novada administratīvā teritorija ir īpaši jutīga teritorija, uz to attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem. Apsaimniekojot lauksaimniecības zemes, jāievēro normatīvo aktu prasības augsnes aizsardzībai.
11. Kultūras pieminekļi, kultūrvēsturiski nozīmīgas ēkas un teritorijas - Rundāles pils apbūves ansamblis, Bērsteles baznīca u.c. Rundāles novada telpiskajā struktūrā tiek saglabāti kā spēcīgi dominanti.
12. Lai nepasliktinātu ciemu un viensētu iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir iekļauts ierobežojums – minimālais attālums no jaunveidojamajiem cūku un mājputnu intensīvās audzēšanas kompleksiem līdz ciema teritorijas robežai - 5 km, dzīvojamajai mājai lauku teritorijā - 3 km.
13. Ieteikums pašvaldībai - katrā atsevišķā atļautās apmežošanas gadījumā izvērtēt lokālā ainavu plāna izstrādes nepieciešamību.

4.3 Īpašas dabas resursu izmantošanas teritorijas

4.3.1 Derīgo izrakteņu ieguves un karjeru izstrādes teritorijas

Atbilstoši LVĢMC datiem, novada teritorijā atrodas sešas derīgo izrakteņu atradnes un prognožu laukumi (dolomīta, māla, smilts un grants). Derīgo izrakteņu ieguve notiek tikai Rundāles pagasta smilts atradņu

karjerā „Klintis”. Atradnes izstrāde tiek veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pēc smilts ieguves izbeigšanas jāveic teritorijas rekultivācija.

4.3.2 Ūdens saimniecībā un enerģētikā izmantojamās teritorijas

Ūdenssaimniecībā tiek izmantotas caur novada teritoriju tekošās ūdensteces - Lielupe, Svitene, Īslīce, Bērstele u.c., kā arī mākslīgi izveidotās ūdenstilpes - Svitenes ūdenskrātuve, Dzirnavu ūdenskrātuve u.c.. Lielākajā daļā ūdens kvalitāte nav zināma, tajās notiek neorganizēta peldēšanās un individuālā makšķerēšana.

Enerģētikā Rundāles novadā tiek izmantota Īslīces upe, Pilsrundāles ciemā uz tās ir uzcelta mazā hidroelektrostacija - SIA „Novators” Rundāles HES, kas ražo hidroenerģiju. Rundāles dzirnavu hidroelektrostācijas divu hidroturbīnu ar kopējo jaudu 325 kW un vidējo caurplūdumu 3,33 m³/s darbināšanai izveidota Dzirnavu ūdenskrātuve.

Secinājumi un ieteikumi

1. Teritorijas plānojumā kā „derīgo izrakteņu ieguves teritorija (RD)” ir noteikta smilts ieguves karjera „Klintis” teritorija.
2. Ņemot vērā samērā ierobežotos pieejamos zemes dziļu resursus, netiek prognozēta jaunu lielu derīgo izrakteņu karjeru veidošana.
3. Tomēr, izvērtējot plānošanas dokumenta ilglaicīgumu (12 gadu plānošanas periods), tiek pieļauta jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu izveide „mežu (M)” un/vai “lauku teritorijās (L)” (izņemot nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijās, īpašas nozīmes ainavu telpās) ar nosacījumu - ja ieguve nav pretrunā ar dabas aizsardzības un citu normatīvo aktu prasībām, pirms tam veicot zemes lietošanas kategorijas maiņu vai transformāciju. Lai uzsāktu derīgo izrakteņu ieguvi, nepieciešams veikt detaļu to ģeoloģisko izpēti. Jebkura veida izpēte, projektēšana un būvniecība teritorijās, kur atrodas derīgie izrakteņi, ir veicama, saskaņojot darbību ar valsts uzraudzības iestādēm un saņemot pašvaldības atļauju. Netiek atbalstīts veidot jaunus vai paplašināt esošos karjerus teritorijās ar dabas aizsardzības atzīmēm, kā arī blīvi apdzīvoto vietu tuvumā.
4. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka plānojot derīgo izrakteņu ieguvi, jāizstrādā transporta shēma, lai novērstu iespējamo negatīvo ietekmi uz apdzīvotām vietām, kā arī energoapgādes shēma. Īpaša uzmanība jāpievērš pasākumiem, kas ierobežo trokšņa un putekļu izplatību dzīvojamo māju tuvumā. Pēc derīgo izrakteņu karjeru ekspluatācijas beigām, tie jārekultivē saskaņā ar projektu.
5. Lai izvērtētu derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas priekšlikumu, ierosinātājam jāiesniedz Rundāles novada pašvaldībai ģeoloģiskās izpētes materiāli par pieejamiem krājumiem, kā arī VVD Jelgavas reģionālās vides pārvaldes sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējuma atzinums. Lai izvērtētu derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas priekšlikumu, ierosinātājam jāiesniedz Rundāles novada pašvaldībai ģeoloģiskās izpētes materiāli par pieejamiem krājumiem, kā arī VVD Jelgavas reģionālās vides pārvaldes sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējuma atzinums.
6. Ieteikums pašvaldībai - papildus spēkā esošo normatīvo aktu prasībām (uzskaitītas 3.p-tā), pieprasīt derīgo izrakteņu ieguves ierosinātajam sniegt detalizētu aprakstu par iespējamo ietekmi uz sabiedrību (apkārtējiem iedzīvotājiem) - paredzētās darbības iespējamām ietekmēm uz pieguļošo zemju īpašumu attīstību, iespējamus ierobežojumus esošajā saimnieciskajā darbībā

un zemes izmatošanā, kā arī traucējumus u.c. Izvērtējot sniegto informāciju, pašvaldība var pieprasīt ierosinātajam izstrādāt detālplānojumu.

7. Ieteikums izstrādāt pašvaldības saistošos noteikumus, kuros noteikta esošo karjeru izstrādes un to darbības rezultātā tieši ietekmēto teritoriju sakopšanas un rekultivācijas kārtība un vietējās prasības.
8. Teritorijas plānojumā noteiktas „ūdeņu” (Ū) teritorijas - dabiskas vai mākslīgas ūdensteces un ūdenstilpnes ar galveno atļauto izmantošanu - ūdens uzkrāšana un novadīšana, zivsaimniecība un zvejniecība, rekreācija, enerģētika, peldvietas u.c. Grafiskajā daļā attēlotas publiskās pieejas vietas ūdeņiem.
9. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikts, ka virszemes ūdens objektu izmantošana apbūvei - organizētas peldvietas, būves teritorijas labiekārtojuma nodrošināšanai, ar sportu un rekreāciju saistītas būves, ja nodomātā izmantošana nav saistīta ar tauvas joslā atļautajām būvēm, obligāti izstrādājams detālplānojums vai būvprojekts, veicot būvniecības ieceres sabiedrisko apspriešanu. Ūdensteču un ūdenstilpju krasta līniju atļauts nebūtiski izmainīt krastu nostiprināšanai, lai novērstu ūdensteču un ūdenstilpju krasta līniju tālāku eroziju, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā krastu nostiprināšanai izstrādājot būvprojektu. Krastu nostiprināšanu atļauts veikt bez krasta līnijas izvēršanas, pārvietošanas ūdensteces vai ūdenstilpes virzienā. Izstrādājot detālplānojumu, pieļauta iespēja izveidot būvi ūdenī (peldošu kultūras objektu vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu).
10. Ieteikums pašvaldībai - plānot un sakārtot ūdenssaimniecības attīstību, publisko pieejas vietu ūdeņiem labiekārtošanu, kas veicinātu pozitīvu ietekmi uz vidi.
11. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi Rundāles novada teritorijā aizliedz jaunu mazo hidroelektrostaciju (HES) būvniecību.

4.4 Blīvas apbūves (ciemu) teritorijas un ražošanas teritorijas

Rundāles novadā ciema (blīvi apdzīvotas vietas) statuss ar Rundāles novada domes 07.04.2011. lēmumu bija piešķirts 17 blīvi apdzīvotām vietām - Pilsrundāle, Saulaine, Jāņukrogs, Lepšas, Mazbērstele, Priedītes, Punslavas, Švirkale, Vecrundāle, Mazmežotne, Ziedoņi, Svitene, Tīrumi, Bērstele, Vairogi, Viesturi un Grāvendāle.

Izvērtējot vēsturiski izveidojušos apdzīvojuma telpisko struktūru, iepriekšējos teritorijas plānojumos noteikto, iedzīvotāju skaitu, apbūves struktūru un sociālās infrastruktūras nodrošinājumu, nākotnes iedzīvotāju skaita un saimnieciskās darbības prognožu perspektīvas, teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs ciemu teritorijas robežas noteiktas **15 ciemiem** - **Pilsrundāle, Saulaine, Jāņukrogs, Lepšas, Mazbērstele, Priedītes, Punslavas, Švirkale, Vecrundāle, Ziedoņi** (Rundāles pagastā), **Svitene, Tīrumi** (Svitenes pagastā), **Bērstele, Vairogi, Viesturi** (Viesturu pagastā). Iepriekšējos teritorijas plānojumos noteiktās ciemu teritoriju robežas ir pārskatītas un precizētas, atbilstoši aktuālajai situācijai un 12 gadu plānošanas perioda perspektīvai, izslēdzot „treknajos gados” ciemu teritorijās nepamatoti iekļautās lielās lauksaimniecības zemju teritorijas, kurās bija plānota jaunas blīvas apbūves veidošanās. Tā kā Mazmežotnes un Grāvendāles apbūves struktūra praktiski neatšķiras no pārējai lauku teritorijai raksturīgās viensētu un lauksaimnieciskās ražošanas ēku un būvju apbūves, perspektīvā ciema statusa un robežu saglabāšana tām nebija lietderīga.

Rundāles novada teritorijā neatrodas lielas vai intensīvas ražošanas teritorijas, galvenokārt nelieli lauksaimnieciskās ražošanas objekti, kā arī transporta pakalpojumu uzņēmumu teritorijas.

Secinājumi un ieteikumi

1. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs noteiktas robežas 15 ciemiem - Pilsrundāle, Saulaine, Jāņukrogs, Lepšas, Mazbērstele, Priedītes, Punslavas, Švirkale, Vecrundāle, Ziedoņi, Svitene, Tīrumi, Bērstele, Vairogi un Viesturi. Izslēgtas iepriekšējos plānojumos noteiktās nepamatoti lielās teritorijas un jaunas blīvas apbūves veidošana.
2. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos atsevišķi noteikti noteikumi atļautajai izmantošanai un apbūvei ciemos un citās urbanizētās vietās, nosakot zonējumu veidus atbilstoši Zemgales plānošanas reģiona „Metodiskajiem norādījumiem teritorijas attīstības plānošanā” – „mazstāvu dzīvojamās apbūves (DzM)”, „vairākstāvu dzīvojamās apbūves (DzV)”, „publiskās apbūves (P)”, „ražošanas objekti un noliktavas (RR)”, „tehniskā apbūve (T)”, „īpašas nozīmes zaļumvietas (ZĪ)”, „citas koptās zaļumvietas (ZC)”, „ūdeņi” (Ū) un „lauku zemes ciemu teritorijās (L-2)”.
3. Visā novada teritorijā noteiktas vienotas normas apbūves rādītājiem. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem teritorijas plānojumiem, apbūves rādītāju intensitāte galvenokārt ir samazināta, jaunveidojamo zemes vienību minimālā platība palielināta, piemēram, minimālā jaunveidojamo zemes vienību platība mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās noteikta 2500 m² (iepriekš 1200 m²), kas atzīmējams kā pozitīvs faktors.
4. Teritorijas plānojumā perspektīvā netiek plānota būtiska jaunu ražošanas teritoriju veidošana vai esošo paplašināšana, kas būtiski varētu ietekmēt dabas un kultūrvēsturiskās vides kvalitāti.
5. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauta norma par zaļās buferzonas ierīkošanu ap ražošanas teritoriju, ja tā tieši robežojas ar dzīvojamo vai publisko apbūvi.
6. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos, ka ciemos esošajām un jaunveidojamajām blīvas apbūves teritorijām, kur tas ir tehniski iespējams, ir jāparedz centralizētas kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas ierīkošana. Ieteikums pašvaldībai - veicināt jaunu pieslēgumu veidošanu pie centralizētajiem tīkliem.
7. Ieteikums pašvaldībai, atbilstoši jaunajam Teritorijas plānošanas likumam (01.12.2011) izstrādājot novada teritorijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, noteikt un shematiski attēlot telpiskās attīstības perspektīvas un vadlīnijas.

4.5 Īpašas plānošanas teritorijas

Teritorijas plānojumā kā īpašas plānošanas teritorijas noteiktas obligātās detālplānojumu izstrādes teritorijas Pilsrundāles un Bērsteles ciemos, nacionālas nozīmes transporta infrastruktūras - autoceļa E67 Via Baltica posma a/c (Saulkalne) - Bauska (Ārce) (Bauskas apvedceļa) attīstībai un būvniecībai rezervētā teritorija.

Secinājumi un ieteikumi

1. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs attēlotas 7 obligāto detālplānojumu izstrādes teritoriju robežas, savukārt Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauti nosacījumi detālplānojumu izstrādei.
2. Obligātās detālplānojumu teritorijas noteiktas - jaunu vairākstāvu apbūves teritoriju Pilsrundāles ciemā (3 stāvu) un Saulaines ciemā (5 stāvu) veidošanai, iekļaušanās kultūrvēsturiskajā ainavā jautājumu risināšanai - publisko ēku, savrupmāju un labiekārtotu zaļumvietu izveidei Pilsrundāles

ciemā Rundāles pils apbūves ansambļa aizsardzības zonas teritorijā un pašreizējo mazdārziņu un dārza māju teritorijas Bērsteles ciemā pārveidošanai par mazstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju.

- 3. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauta lokālo ainavu plānu izstrāde - kā nozīmīgs pašvaldības ainavu plānošanas un uzturēšanas instruments.*
- 4. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauts, ka pašvaldības būvvalde izvērtējot konkrēto gadījumu, ir tiesīga pieprasīt jaunveidojamās apbūves un labiekārtošanas elementu iekļaušanās ainavā pamatojumu ar telpiskās vizualizācijas plāna (3D attēlu vai modeli).*
- 5. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs attēlota nacionālas nozīmes transporta infrastruktūras - autoceļa E67 Via Baltica posma a/c (Saulkalne) - Bauska (Ārce) (Bauskas apvedceļa) attīstībai un būvniecībai rezervētā teritorijā, kurā noteikta plānotā izmantošana - transporta infrastruktūra, nav atļauta jauna jebkāda veida patstāvīga apbūve.*

5. TERITORIJAS PLĀNOJUMS UN AR TO SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

Rundāles novada teritorijas plānojums 2012. – 2025. gadam nosaka pašvaldības teritoriju izmantošanas priekšnoteikumus, kā arī dabas resursu, dabas un kultūrvēsturisko vērtību apsaimniekošanas un saglabāšanas noteikumus. Galvenokārt ar teritorijas plānojumu saistītie vides aspekti ir kvalitatīvas dzīves vides attīstība, dabas un kultūrvides saglabāšana, kas ietver arī bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un saglabāšanu.

Rundāles novada teritorijas plānojumā 2012. - 2025. gadam ir noteikta teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana (zonējums) un aprobežojumi.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi detalizēti nosaka:

- vispārīgos saistošo noteikumu jautājumus;
- terminu definīcijas un skaidrojumus;
- vispārīgos noteikumus teritorijas izmantošanai un apbūvei, kas attiecas uz visu Rundāles novada teritoriju (tajā skaitā prasības ainavu aizsardzībai un pārvaldībai, prasības pašvaldības nozīmes kultūrvēsturisko un dabas objektu saglabāšanai u.c.);
- atsevišķus noteikumus ciemu teritoriju, kā arī citu urbanizēto vietu izmantošanai un apbūvei, nosakot katram zonējuma veidam savus apbūves rādītājus un aprobežojumus;
- atsevišķus noteikumus lauku teritoriju izmantošanai un apbūvei, nosakot katram zonējuma veidam savus apbūves rādītājus un aprobežojumus;
- visu veidu aizsargjoslu prasības, atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma kompetencei un M: 10 000 izstrādes precizitātei;
- obligātās detālplānojumu izstrādes teritorijas, prasības detālplānojumu un lokālo ainavu plānu izstrādei.

Rundāles novada teritorijas plānojums ir daudzpusīgs dokuments, kurā piedāvātās plānotās aktivitātes iespējams atstāt noteiktu pozitīvu vai negatīvu ietekmi konkrētā teritorijā. Izvērtējot teritorijas plānojuma plānotās saimnieciskās aktivitātes, veidojas priekšstats par jomām, kurām būtu jāpievērš uzmanība:

- 1) plānotās saimnieciskās darbības - lauksaimnieciskās darbības un apmežošanas, derīgo izrakteņu ieguves sabalansēšana ar dabas aizsardzības un kultūras pieminekļu, kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu un ainavas saglabāšanas interesēm;
- 2) esošo blīvi apdzīvoto vietu apsaimniekošana, jaunu apbūves teritoriju veidošanās;
- 3) kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas efektivitātes paaugstināšana;

- 4) pamesto un neapsaimniekoto urbumu konkretizēšana, apzināšana un tamponēšana;
- 5) degradētās un pamestās bijušo lauksaimnieciskās ražošanas objektu (fermu, angāru, kalšu u.c.) teritorijas;
- 6) potenciāli piesārņoto vietu apsekošana un rekultivācija;
- 7) sabiedrības izglītošana par videi draudzīgu rīcību un resursu apsaimniekošanu.

Pirms katras jaunas neapbūvētas teritorijas attīstības, būtisks ir inženierkomunikāciju - ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas, elektroapgādes, sakaru komunikāciju u.c. nodrošinājums. Detālpāņojumos un/vai būvprojektā jāparedz detalizēti ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un citu nepieciešamo inženierkomunikāciju risinājumi.

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā nozīmīga loma ir vides un dabas aizsardzības prasību ievērtēšanai. Lai piesaistītu Eiropas Savienības finansējumu vides sakārtošanai, infrastruktūras attīstībai, ir nepieciešams teritorijas plānojums.

Secinājumi un ieteikumi

1. *Pašvaldībai jāizanalizē jomas, kurās varētu izdot saistošos noteikumus, lai sakārtotu un uzlabotu kādu no infrastruktūras vai vides jomām, kas sekmētu ilgtspējīgu un videi draudzīgu novada teritorijas attīstību.*
2. *Liela nozīme ir izglītojošiem pasākumiem, kuros tiek veicināta iedzīvotāju, institūciju un vides speciālistu sadarbība.*
3. *Teritorijas plānojums nosaka, ka ciemos jāparedz plānotās un esošās blīvās apbūves pieslēgšana pie centralizētām ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmām. Notekūdeņu attīrīšana un novadīšana jāveic atbilstoši normatīvo aktu prasībām.*
4. *Ražošanas tehnoloģiskajām vajadzībām jāierīko un jāizmanto sava ūdensapgādes sistēma, kā arī pirms ražošanas notekūdeņu novadīšanas kopējā sadzīves notekūdeņu kanalizācijas sistēmā jāveic to pirmreizējā attīrīšana.*
5. *Pozitīvi vērtējams, ka TIAN iekļauta norma, ka aizliegta jauna būvniecība vidi degradējošo objektu teritorijās, pirms nav veikta teritoriju sakārtošana un/vai objektu nojaukšana.*
6. *Ieteikums pašvaldībai - uzlikt sodu nesakopto teritoriju īpašniekiem, uzdod nojaukt ainavu degradējošās pussabrukušās ēkas, būves.*
7. *Ieteikums pašvaldībai - izvērtēt iespējas piesaistīt ES finansējumu degradēto teritoriju renovācijai un sakārtošanai.*
8. *Jebkura saimnieciskā darbība - lauksaimnieciska un mežsaimnieciska darbība, ražošana, tūrisms u.c., apbūves veidošana atstāj iespaidu uz vidi, iespējams arī negatīvu. Tas ir izvērtējams atsevišķa projekta (detālpāņojumos, būvprojektos u.c.) kontekstā, izsverot un izvērtējot kopējos sabiedrības un indivīdu ieguvumus un zaudējumus. Konkrētām darbībām, vērtējumu iespējamam uz vidi paredz arī likums. Teritorijas plāņojumā, kā pašvaldības ilgtermiņa plāņošanas dokumentā (12 gadu periodam), papildus normatīvo aktu prasībām, tā kompetences ietvaros ir iestrādātas prasības, kas ir jāveic potenciālajam attīstītājam pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas, lai nodrošinātu iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes saglabāšanos un vides un dabas aizsardzību. Tā kā pašreizējā plāņošanās stadijā nav zināmas konkrētas darbības un norises vietas (jaunu rūpniecisku objektu būvniecība, derīgo izrakteņu ieguves uzsākšana utml), nav iespējams noprognozēt ietekmes. Tas ir jādara katra detalizēta projekta ietvaros, jo katra vieta un gadījums ir atšķirīgi un līdz ar to jāizvērtē individuāli vai konkrētajā vietā viena vai cita saimnieciskā darbībā ir pieļaujama vai nav, jo ir pretrunā ar vides aizsardzības un sabiedrības interesēm.*

6. VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā ir ietverti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās.

Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” jeb *Orhūsas konvencija*, Orhūsa, 25.06.1998.g. (Latvija ratificējusi 2002.gadā)

Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību. UNESCO konvencija (1972.). Latvija ratificēja 1997. gadā.

Konvencija definē jēdzienu „dabas mantojums” un nosaka uzdevumus tā aizsardzībai:

- Dabas pieminekļi – fizikāli un bioloģiski veidojumi vai šādu veidojumu grupas ar īpašu, universālu estētisko vai zinātnisko vērtību.
- Ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un noteiktas zonas – apdraudētu augu un dzīvnieku sugu dzīves vietas ar īpaši zinātnisku vai saglabāšanas nozīmi.
- Dabas teritorijas, kam īpašas nozīmes universālas vērtības no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.
- Valsts pienākums ir tās teritorijā nodrošināt kultūras un dabas mantojuma identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizēšanu un saglabāšanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ maksimāli jāizmanto esošie valsts resursi un nepieciešamības gadījumā arī starptautiskā palīdzība un sadarbība.
- Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, konservāciju un popularizēšanu, šīs konvencijas dalībvalstis atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:
 - īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu kultūras un dabas mantojumam piešķirt noteiktas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību plānošanas programmās;
 - izveidot, ja tādu nav, vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizēšanas dienestus ar atbilstošu personālu un līdzekļiem;
 - attīstīt zinātniskos un tehniskos pētījumus, lai valsts spētu novērtēt un novērst kultūras un dabas mantojumam draudošās briesmas;
 - veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finansu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
 - atbalstīt nacionālo un reģionālo centru izveidošanu un attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas jomās un veicina attiecīgus zinātniskos pētījumus.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību. Riodežaneiro konvencija (1992.). Latvija ratificēja 1995. gadā.

Konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana. Galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.

Padomes Direktīva 92/43/EEK „Par dabisko savvaļas faunas un floras aizsardzību” jeb Sugu un Biotopu direktīva, 21.05.1992. ir pamatā vienota Eiropas ekoloģiskā tīkla NATURA 2000 izveidošanai, veicinot izpēti un zinātnisko darbu.

Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. EP direktīvas attiecināmas uz 5 Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamiem biotopu tipiem, 1 augu, 18 putnu, 5 zīdītājdzīvnieku, 2 abinieku un 2 kukaiņu sugām.

Eiropas kopienu padome izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, un kura nosaukums ir *NATURA 2000*. Šo tīklu, ko veido dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu teritorijas, izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā.

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva **2000/60/EK**, kuras mērķis ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli un veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu. Upju sateces baseina apsaimniekošanas plānā iekļauto pasākumu mērķi ir:

- Novērst virszemes ūdens objektu stāvokļa pasliktināšanos, tos uzlabot un atjaunot, sasniegt šo ūdens objektu labu ķīmisko un ekoloģisko stāvokli, kā arī samazināt piesārņojumu no bīstamo vielu izplūdēm un emisijām.
- Aizsargāt, uzlabot un atjaunot visus pazemes ūdens objektus, novērst pazemes ūdeņu piesārņošanu un pasliktināšanos un nodrošināt līdzsvaru starp pazemes ūdeņu ieguvu un to resursu atjaunošanos.
- Saglabāt aizsargājamās teritorijas.

6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam ir augstākais plānošanas dokuments, kurā kā viena no prioritātēm ir daba kā nākotnes kapitāls. Tiek izvirzīts mērķis, Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā. Tiek analizētas Latvijas tendences un izaicinājumi dabas ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, kā arī noteikti prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni un iespējamie risinājumi.

Vides aizsardzībai valsts līmenī izstrādātas **Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam**, kas apstiprinātas Ministru kabinetā 2009. gadā. Tas ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā tiek aprakstīta esošā situācija, noteikti vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un politikas rezultāti, kā arī uzdevumi politikas mērķu sasniegšanai.

Vides politikas galvenais mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, realizējot ilgtspējīgas attīstības principus, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdarbību lēmumu pieņemšanā un informēšana par vides stāvokli.

Svarīgākie vides aizsardzības mērķi:

- Nodrošināt gaisa kvalitāti saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, iesaistot pašvaldības, komersantus un sabiedrību.

Pasākumi mērķa sasniegšanai:

- realizēt gaisa kvalitātes uzlabošanas programmas pašvaldībās, novērtēt un uzlabot jau agrāk pašvaldībās īstenoto pasākumu efektivitāti;
- rosināt jaunu tehnoloģiju ieviešanu un resursu racionālu izmantošanu;

- samazināt iedzīvotāju neapmierinātību ar gaisa kvalitāti informējot par gaisa kvalitātes jautājumiem un katra iedzīvotāja iespējām samazināt gaisa piesārņojumu
- sabiedrību nodrošināt ar informāciju par vides troksni un paredzamajiem pasākumiem trokšņa samazināšanai, u.c. pasākumi.
- Nodrošināt ūdens kvalitāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, samazināt iekšējo ūdeņu eitrofikāciju, sniegt ūdenssaimniecības pakalpojumus un nodrošinot to kvalitāti.

Pasākumi mērķa sasniegšanai:

- turpināt realizēt pasākumus komunālo notekūdeņu un bīstamo vielu radītā virszemes ūdeņu piesārņojuma samazināšanai, tai skaitā sakārtojot notekūdeņu apsaimniekošanu attiecībā uz apdzīvotām vietām;
- īstenot barības elementu noplūdes samazināšanas pasākumus īpaši jutīgajās teritorijās, uz kurām attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem, veicināt labas lauksaimniecības prakses nosacījumu ievērošanu visā Latvija teritorijā;
- sekmēt starptautisko sadarbību pārrobežu upju baseinos;
- sagatavot vispārizglītojošu informāciju par ūdens taupīšanas iespējām;
- kvalitatīva dzeramā ūdens nodrošināšana, un novecojušās ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanu, lai mazinātu ūdens zudumus no tīkliem, u.c. pasākumi.
- Nodrošināt zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot ilgtspējīga patēriņa un ražošanas principa realizēšanu.

Pasākumi mērķa sasniegšanai:

- sabiedrības informēšana par dabas resursiem un to izmantošanas iespējām, kā arī ģeoloģiskajiem procesiem, kas norisinās mūsdienās;
- piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra aktualizēšana un tā izmantošana teritorijas plānošanas procesā;
- veicināt sadarbību starp komersantiem, valsts iestādēm un pašvaldībām, kas vērsta uz rūpniecisko avāriju risku samazināšanu, vides un cilvēku drošības palielināšanu;
- veidot sadzīves atkritumu šķirošanas un dalītas savākšanas sistēmas visos atkritumu apsaimniekošanas reģionos un noorganizēt atkritumu savākšanas pakalpojumu pieejamību;
- izvērtēt ekonomisko instrumentu nepieciešamību, kas sekmētu notekūdeņu dūņu apsaimniekošanu, u.c. pasākumi.
- Nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību.

Pasākumi mērķa sasniegšanai:

- nodrošināt ĪADT apsaimniekošanu (veicināt pašvaldību iesaistīšanos ĪADT apsaimniekošanā, veidojot valsts un privāto partnerību, kā arī sekmējot biedrību un nodibinājumu līdzdalību, ĪADT apsaimniekošanā);
- palielināt sabiedrības izpratni par dabas vērtībām, u.c. pasākumi.
- Nodrošināt Latvijas investīcijas globālo klimata pārmaiņu novēršanā, nodrošinot vides aizsardzības un ekonomisko interešu līdzsvarotību.

Pasākumi mērķa sasniegšanai:

- veikt sabiedrības informēšanu par klimata pārmaiņām un sabiedrības līdzdalības palielināšanu, veicināt iniciatīvu lokālā līmenī;
- sekmēt daudzdzīvokļu ēku renovāciju atbilstoši energoauditu rezultātiem, u.c. pasākumi.

Vides ministrijas Vides stratēģijas un informācijas nodaļa ir izstrādājusi **ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes**, kuru mērķi ir:

- Latvijai jāveido labklājības sabiedrība, kura augstu vērtē un attīsta demokrātiju, līdztiesību, godīgumu un savu kultūras mantojumu;
- Latvijai jāveido stabila tautsaimniecība, kas nodrošina sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai ekonomiskās izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus;
- Latvijai jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- Latvijai jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;
- Latvijai sabiedrībā jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte;
- Latvijai no starptautiskas palīdzības saņēmējas valsts pakāpeniski jāklūst par valsti, kas spēj pati nodrošināt savas vajadzības un nepieciešamības gadījumā pat sniegt palīdzību citām valstīm;
- Latvijai jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plāns vides politikas līdzekļu pielietojumam visās citās nozaru politikās;
- Latvijai jānodrošina, lai tirgus ekonomikas mehānismi kalpotu ilgtspējīgai attīstībai;
- Latvijai jānodrošina sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgas attīstības procesos;
- Latvijai nepārtraukti jānovērtē tās progress noteikto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Svarīgākie likumi un Ministru kabineta noteikumi, kuru realizācija nodrošina vides un dabas aizsardzības pasākumu ievērošanu līmenī ir:

1. "Aizsargjoslu likums" (05.02.1997), ar grozījumiem (16.12.2010.);
2. "Atkritumu apsaimniekošanas likums" (28.10.2010.) ar grozījumiem (16.12.2010.);
3. „Dabas resursu nodokļa likums” (15.12.2005.) ar grozījumiem (20.12.2010.);
4. Ministru kabineta 2002.gada 20.augusta noteikumi Nr.379 „Kārtība, kādā novēršama, ierobežojama un kontrolējama gaisu piesārņojošo vielu emisija no stacionāriem piesārņojuma avotiem”, ar grozījumiem (15.02.2011.);
5. Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, spēkā no 2004.gada 1.maija;
6. Likums „Par piesārņojumu” (15.03.2001.), ar grozījumiem (16.12.2010.);
7. „Ūdens apsaimniekošanas likums” (12.09.2002.) ar grozījumiem (03.03.2011.);
8. Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumi Nr.858 „Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību”, ar grozījumiem (15.08.2009.);
9. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.), ar grozījumiem (28.04.2011.);
10. Ministru kabineta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.);
11. Ministru kabineta noteikumu Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” (12.03.2002.), ar grozījumiem (22.12.2009.);
12. „Sugu un biotopu aizsardzības likums” (16.03.2000), ar grozījumiem (16.12.2010.);
13. Ministru kabineta noteikumi Nr.281 „Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas” (24.04.2007.), ar grozījumiem (02.03.2010.);

14. „Meža likums” (24.02.2000.), ar grozījumiem (16.12.2010.);
15. „Tūrisma likums” (17.09.1998.), ar grozījumiem (10.12.2009.).

„Vides aizsardzības politikas plāns Latvijai” (1995. gads) ir politikas dokuments, uz kura pamata ir noteiktas prioritātes šobrīd realizētajai vides politikai. Vides politikas plāns nosaka, ka teritorijas plānošana ir vides aizsardzības politikas īstenošanas līdzeklis, ar kura palīdzību iespējams regulēt sabiedrības mijiedarbību ar vidi, izvirzīt nosacījumus un prasības atsevišķu vides aizsardzības problēmu risināšanai. Teritoriālā plānošana veic preventīvās vides aizsardzības funkcijas.

Vides monitoringa programma 2009. – 2012. gadam (apstiprināta ar Ministru kabineta 2009. gada 11. marta rīkojumu Nr.187) nosaka kārtību, kādā veicams vides monitoringa. Vides monitoringa programma sastāv no sekojošām četrām programmām:

- Gaisa monitoringa programma;
- Ūdeņu monitoringa programma;
- Zemes monitoringa programma;
- Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Gaisa monitoringa programmu īsteno LVĢMC („Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”) un Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs (VVD RDC). Ūdeņu monitoringa programmu īsteno LVĢMC un LHEI (Latvijas Hidroekoloģijas institūts). Zemes monitoringa programmu īsteno LVĢMC un bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmas ieviešanu koordinē Dabas aizsardzības pārvalde un LHEI.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, akceptēta LR MK 16.05.2000. Programmas uzdevums Latvijā ir sekmēt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu reizē aizsargājot dabu. Vadīt dabas aizsardzības darbu no valdības līmeņa līdz pašvaldībām un iedzīvotājiem. Nodrošināt Latvijas starptautisko saistību izpildi, palīdzēt ārvalstu un vietējiem uzņēmējiem saskatīt prioritātes investīcijām un tehniskās palīdzības projektiem.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA UN TĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

7.1. Tiešās un netiešās ietekmes

7.1.1. Tiešās ietekmes

Tiešās ietekmes rada izmaiņas vidē, kuras paredzētās darbības realizācijas rezultātā nepastarpināti iedarbojas uz vidi:

- zemes izmantošanas veidu maiņa (apmežošana, derīgo izrakteņu karjeri, jauna apbūve, infrastruktūra utml.) - pirms zemes izmantošanas veidu maiņas rūpīgi jāizvērtē šādas darbības ietekme uz vidi un ainavu tiešā un attālākā tuvumā;
- esošo apdzīvoto vietu attīstība un jaunu objektu būvniecība var radīt lielāku slodzi uz vidi, ja netiek sakārtota ceļu infrastruktūra un nodrošināta inženierkomunikāciju pietiekoša efektivitāte;
- piesārņojuma emisija, novadot to vidē.

Rundāles novada teritorijas plānojumā paredzētās būtiskākās tiešās ietekmes, kas saistītas ar zemes izmantošanas veidu maiņu, ir jaunas apbūves un tehniskās infrastruktūras veidošana ciemos un lauku teritorijās, iespējama lauksaimniecības zemju apmežošana un jaunu derīgo izrakteņu ieguves karjeru veidošana uz esošajām lauksaimniecības un meža zemēm. Lai pēc iespējas mazinātu zemes izmantošanas veidu maiņas un konkrētu objektu (ražošanas, inženierkomunikāciju u.c.) tiešās ietekmes uz vides kvalitāti, ļoti svarīgi ir ievērot un kontrolēt teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus iekļautos aizliegumus, ierobežojumus un nosacījumus dažādu teritoriju izmantošanai un atļautās apbūves un labiekārtojuma veidošanai. Jāatzīmē, ka novada teritorijā ir lielas nacionālas nozīmes lauksaimniecības zemju platības, kurās jau ar normatīvo aktu ir aizliegta zemes lietošanas kategorijas maiņa, kā arī teritorijas plānojumā noteiktas īpašas nozīmes ainavu telpas, kurās nav atļauta apmežošana, derīgo izrakteņu ieguve, vēja elektrostaciju un citu liela apjoma inženierkomunikāciju un ražošanas objektu izvietošana.

Teritorijas plānojums konceptuāli paredz saglabāt pašreizējo teritorijas apdzīvojuma struktūru - turpinot attīstīt esošos ciemos (izņemot Grāvendāli un Mazmežotni, kas turpmāk attīstīsies kā lauku teritorija), koncentrējot tajos gan dzīvojamo apbūvi, gan sabiedriskos un komercobjektus, gan videi draudzīgas, nelielas ražošanas teritorijas. Koncentrējot blīvas apbūves teritorijas ciemos un samazinot to robežas, kā arī samazinot atļautos apbūves rādītājus (apbūves blīvumu, intensitāti, apbūves augstumu) pozitīvi tiks ietekmēta lauku ainava un samazināsies blīvākas apbūves ietekme uz vidi.

Lai mazinātu tiešās ietekmes, svarīgi ir gādāt arī par iepriekšējos gados izmantoto teritoriju sakopšanu un rekultivāciju iespējami saudzīgā veidā bez jaunu būtisku zemes darbu veikšanas.

Pašvaldības teritorijā ir realizēti vairāki ūdenssaimniecības attīstības projekti, rekonstruētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Būtisks notekūdeņu pieaugums tuvākajā nākotnē netiek prognozēts, bet gadījumā, ja plānošanas periodā, mainoties būvniecības attīstībai, tas palielināsies, Rundāles novada ciemos nākotnē jānodrošina pietiekama notekūdeņu sistēmas efektivitāte, lai nepieaugtu Lielupes baseinā novadīto biogēnu apjomi.

7.1.2. Netiešās ietekmes

Netiešās vides ietekmes veidojas mijiedarbojoties videi un tiešajām ietekmēm uz to:

- tā kā teritorijā atrodas izcils Eiropas baroka stila apbūves piemineklis - Rundāles pils apbūves ansamblis, tūrisma turpmākā attīstība ir viena no galvenajām pašvaldības prioritātēm. Līdz ar tūristu skaita pieaugumu var pieaugt gan antropogēnā slodze uz vidi, gan sekmēta apkārtējās vides sakopšana un pārdomāta tūrisma infrastruktūra mazinātu ietekmi uz vidi;

- ja apbūve tiek veidota uz esošajiem pamatiem un netiek apgūtas jaunas teritorijas, ietekme uz vidi ir nenozīmīga;
- jaunu teritoriju apbūvē veicot zemes lietošanas veidu maiņu, tiek samazinātas dabas pamatnes un savvaļas sugu dzīvotņu platības. Uzmanība jāpievērš apbūves paplašināšanai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā, jo būvniecības procesā zemes vibrācijas, troksnis un putekļu piesārņojums var ietekmēt jūtīgu sugu dzīvotnes.

Tūrisma plūsmas pieauguma ietekme uz teritoriju izpaužas netieši, jo paplašinās tūrisma infrastruktūras attīstība (viesnīcas, viesu mājas, ēdināšanas pakalpojumi u.c.), kas tālāk ietekmē ūdens, notekūdens, atkritumu apsaimniekošanu pašvaldībā, palielinās transporta intensitāte un līdz ar to gaisa piesārņojums un trokšņa līmenis, tiek traucētas retās un aizsargājamās sugas, īpaši ja tūristi ir ieinteresēti reto sugu dzīvotņu apmeklējumā, tiek nomīdītas un izbrauktas dabas pamatnes teritorijas, ja pietiekošā daudzumā nav ierīkotas takas, celiņi un brauktuves, kā arī informatīvās zīmes.

Plānojot tūrisma aktivitātes īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kultūras pieminekļu teritorijās, ir nepieciešams regulēt īpaši aizsargājamo teritoriju apmeklējumu, kā arī gādāt par atbilstošas infrastruktūras (t.i. apmeklētāju taku, celiņu, nožogojumu) attīstību stingrā saskaņā ar dabas aizsardzības plāna un/ vai atbildīgo institūciju ieteikumiem visā plānošanas periodā.

7.2. Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes

7.2.1. Īslaicīgās ietekmes

Teritorijas plānojumā kā īslaicīgās ietekmes var izdalīt plānoto – ēku, ceļu, dažāda veida inženierkomunikāciju (sakaru, elektroapgādes līniju, ūdensapgādes un notekūdeņu tīklu) būvniecību. Būvniecība rada salīdzinoši īslaicīgus traucējumus vidē, bet galvenās problēmas, kas saistītas ar minētajām darbībām ir troksnis, zemesdzes bojājumi, būvgruži, putekļu emisija. Lielākā daļa šo faktoru tiek likvidēti līdz ar darbības izbeigšanos. Autoceļu (tajā skaitā plānotā Bauskas apvedceļa) celtniecības laikā iespējama teritorijas piesārņošana arī ar naftas produktiem. Īslaicīgās ietekmes laikā ir jāizvērtē vai bojājot un iznīcinot zemesdzi netiek iznīcināti vērtīgi biotopi un sugas, kā arī vai piesārņojot augsnes virskārtu ar būvniecības laikā izmantotām ķīmiskām izejvielām netiek piesārņoti gruntsūdeņi.

7.2.2. Ilglaicīgās ietekmes

Zemes transformācija no viena zemes lietojuma mērķa uz citu lietojuma mērķi var radīt ilglaicīgu ietekmi. Ilglaicīga ietekme var būt attīstoties būvēm, autoceļiem, virszemes inženierkomunikācijām un ražošanas objektiem novada teritorijā. Arī intensīva lauksaimniecības zemju izmantošana ir uzskatāma par ilglaicīgu ietekmi.

7.3. Summārās ietekmes

Kopumā apkopojot visu iepriekšminēto var uzskatīt, ka ievērojot vides aizsardzības normatīvus un atbildīgo institūciju izvirzītās prasības, Rundāles novada teritorijas plānojuma 2012.-2025.g. īstenošana neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kā ir pašlaik. Tā realizācija neradīs būtiski ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un kultūrvēsturisko mantojumu.

Tā kā, salīdzinoši ar iepriekšējo plānošanas periodu, ir būtiski samazinātas plānotās blīvas apbūves teritorijas (dzīvojamās, ražošanas, publiskās), iekļauti nosacījumi dabas, tajā skaitā ainavisko, kultūrvēsturisko teritoriju izmantošanai un aizsardzībai, tehniskās infrastruktūras efektivitātes paaugstināšanai u.c., novada teritorijā prognozējama vides kvalitātes paaugstināšanās.

8. IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI

Rundāles novada teritorijas plānojums 2012. – 2025. gadam, lai samazinātu teritorijas plānojumā paredzēto darbību ietekmi uz apkārtējo vidi paredz dažādus pasākumus, kas gan tieši, gan netieši mazinās darbību negatīvo ietekmi uz vidi.

8.1. Plānojumā noteiktās aizsargjoslas

Viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai ir Latvijas Republikas tiesību aktos noteikto aizsargjoslu prasību ievērošana.

Rundāles novada teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” tiek attēlotas visa veida aizsargjoslas²², kas attiecas uz Rundāles novadu un kuru platums ir lielāks par 10 m, kā arī 10 m virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas ciemu teritorijās.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu” 3.3.5 nodaļā „Aizsargjoslas” tiek noteikti visi aizsargjoslu veidi (saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, t.i. 11.07.1997. likumu “Aizsargjoslu likums” un atbilstošajām aizsargjoslu noteikšanas metodikām).

Applūstošās teritorijas saskaņā ar Aizsargjoslu likumu noteiktas Lielupes, Bērsteles un Īslīces upēm, tās attēlotas Grafiskās daļas kartēs. Potenciāli applūstošajās teritorijās jāievēro Aizsargjoslu likuma 37.pantā noteiktie ierobežojumi. Vides pārskatā netiek uzskaitītas visas aizsargjoslas, jo tās tiek atrunātas Rundāles novada teritorijas plānojuma „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos”. Vides pārskatā tiek analizētas šīs aizsargjoslas attiecīgi katrā no tematiskajām apakšnodaļām un kā secinājumi tiek izvērtētas to atbilstība/neatbilstība spēkā esošajai likumdošanai.

Jaunveidojamajiem objektiem visa veida aizsargjoslas ir jānosaka un jāattēlo detālplānojumos, zemes ierīcības projektos un būvprojektos atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

8.2. Plānojumā fiksēti ierobežojumi

Rundāles novada teritorijas plānojums paredz pasākumus, kas gan tieši, gan netieši samazinās slodzi uz vidi un mazinās darbības negatīvo ietekmi.

8.2.1. Teritoriju izmantošanas ierobežojumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT)

- Teritorijas izmantošanai jānotiek atbilstoši īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kā arī sugu un biotopu aizsardzības normatīvo aktu prasībām.
- Lai nodrošinātu aizsargājamo koku saglabāšanu un to apskates iespēju, tiek aizsargāta arī teritorija zem koku vainagiem, kā arī 10 m rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas. Šai teritorijā nav pieļaujama apbūve, tā jāattēlo detālplānojumā un jāievēro būvprojekta situācijas plānā (ģenplānā). Pašvaldībai jāslēdz līgumi ar zemes īpašniekiem par dižkoku kā izcilu ainavas elementu saglabāšanu.
- Aizsargājamā koka nociršana (novākšana) pieļaujama tikai gadījumos, ja tas kļuvis bīstams - apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus. Aizsargājamā koka nociršanai nepieciešama Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja.
- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldi īsteno Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pakļautībā esošā Dabas aizsardzības pārvalde. Teritoriju apsaimniekošanu veic zemes īpašnieki.

²² Atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma izstrādes mēroga noteiktībai 1: 10 000 un kompetencei

- Meža zemes transformācija vai lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas kategoriju maiņa īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās var tikt veikta tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes saskaņojumu.

8.2.2. Ierobežojumi lauksaimniecības zemju²³ izmantošanai

- Lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas veida maiņa veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Zemes lietošanas kategoriju maiņa nav atļauta nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijās. Meliorētajās lauksaimniecības zemēs jāaskaņo ar VAS Zemkopības ministrijas Nekustamie īpašumi Zemgales reģiona meliorācijas nodaļu.
- Saglabājama pašreizējā lauksaimniecības zemju, meža puduru un viensētu proporcija, nav atļauta teritorijas apmežošana, kā arī nav pieļaujama teritorijas aizaugšana ar krūmiem un apmežošana īpašas nozīmes ainavu telpās, kā arī vietās, kur no ainaviskajiem ceļiem paveras atvērti skati uz Rundāles pils apbūves ansambli, Īslīces un Bērsteles upes ieleju, Zemgalei raksturīgajām atklātajām lauksaimniecības zemju ainavām.
- Teritorijas plānojumā noteiktajās īpašas nozīmes ainavu telpās nav atļauta augstāku par 12 m ražošanas objektu (kalšu, angāru utml. būvniecība).
- Jaunu zemes vienību veidošana „lauku zemēs (L-2)” ciemu teritorijās, atļauta tikai izstrādājot zemes ierīcības projekta vai detālplānojumu.
- Uz vienas zemes vienības atļauta tikai vienas dzīvojamās mājas būvniecība.
- No jauna būvējamo cūku vai mājputnu intensīvās audzēšanas kompleksu minimālais attālums līdz ciema robežām - 5 km, līdz viensētai lauku teritorijā – 3 km.
- Ierīkojot dīķus (mākslīgās ūdenstilpes) ar platību līdz 0,1 ha ciemu teritorijās, to novietne jāaskaņo pašvaldībā. Ierīkojot dīķus un citas mākslīgās ūdenstilpes ar platību virs 0,1 ha ir jāizstrādā būvprojekts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

8.2.3. Ierobežojumi meža zemju izmantošanai

- Mežsaimniecisko darbību īpaši aizsargājamās teritorijās nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie normatīvie akti un dabas aizsardzības plānā noteiktie teritorijas apsaimniekošanas pasākumi.
- Aizsargjoslās jāņem vērā saimnieciskās darbības aprobežojumi, ko nosaka Aizsargjoslu un Meža likums un tiem pakļautie normatīvie akti.
- Meža zemes transformācija veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

8.2.4. Ierobežojumi kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšanai

- Vispārīgās prasības kultūras pieminekļu uzskaitē, aizsardzībai un izmantošanai nosaka kultūras pieminekļu aizsardzību regulējošie normatīvie akti.
- Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļas kartēs attēlotas aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap valsts aizsargājamajiem nekustamajiem kultūras pieminekļiem - arhitektūras kultūras piemineklim „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības nr.6178) - individuālā aizsardzības zona ar tās funkcionālajām apakšzonām, pārējiem nekustamajiem kultūras pieminekļiem - 500 m, kā arī kultūras pieminekļu aizsargjoslas, kas iestiepjas no blakus esošo novadu teritorijām.

²³ Teritorijas plānojumā zonējums - „Lauku zemes” (L)

- Kultūras pieminekļus ir aizliegts iznīcināt. Nekustamos kultūras pieminekļus drīkst pārvietot vai pārveidot (renovēt, rekonstruēt, restaurēt) tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) saskaņojumu.
- Arheoloģisko pieminekļu teritorijās nav plānojama jaunu objektu būvniecība. Jebkuriem zemes darbiem, kas skar arheoloģijas un vēstures pieminekļu kultūras slāni, nepieciešams Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) saskaņojums un arheoloģisko izrakuma nodrošināšana.
- Prasības Rundāles pils apbūves ansambļa saglabāšanai, aizsardzībai un izmantošanai nosaka Rundāles pils apbūves ansambļa individuālās aizsardzības zonas uzturēšanās režīma noteikumi.
- Pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, var noteikt pašvaldības nozīmes aizsargājamus kultūrvēsturiskos un dabas objektus, kā arī noteikt papildus specifiskās prasības to aizsardzībai, apsaimniekošanai un attīstībai.
- Saglabājama raksturīgā vide - reljefs, apstādījumu, apzaļumojuma un apbūves raksturs, koku grupas un alejas, savvaļas puķu audzes, kā arī raksturīgie skatupunkti uz kultūrvēsturiskajiem objektiem un dabas ainavām.
- Kultūrvēsturiski nozīmīgas apbūves (vecākas par 50 gadiem) atjaunošana (rekonstrukcija) ir jāveic saglabājot vēsturiskās apbūves mērogu un izvirzot augstas prasības gan telpiskajiem risinājumiem, gan arhitektoniskajām kvalitātēm, saskaņā ar būvvaldē apstiprinātu restaurācijas projektu. Nav pieļaujama jaunas vēsturiskajai apbūves funkcijai neatbilstošas apbūves veidošana.
- Aizsargājamo parku un audžu teritorijās, kā arī 20 m rādiusā no to teritorijas robežas nedrīkst veidot apbūvi, izņemot labiekārtojumu. Labiekārtojuma objekti un izvietojums jāsaskaņo pašvaldībā.
- Lai nodrošinātu aizsargājamo aleju un koku saglabāšanu un to augšanas apstākļus, tiek noteikta minimālā aizsargjosla - 10 m rādiusā (mērot no koka vainaga projekcijas). Šajā aizsargjoslā aizliegta jebkura saimnieciskā darbība.
- Zemes īpašnieki un nomnieki, apstrādājot lauksaimniecībā izmantojamās zemes un rekonstruējot ceļus, nedrīkst traumēt koku sakņu sistēmu vai stumbru. Lai aizsargājamus kokus un citas audzes nebojātu mājlopi, nepieciešamības gadījumā tie ir jānorobežo ar žogu.
- Pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, var noteikt vietējās prasības esošo karjeru, tajā skaitā daļēji izstrādāto karjeru izstrādei un to darbības rezultātā tieši ietekmēto teritoriju sakopšanas un rekultivācijas kārtībai.

8.2.5. Ierobežojumi ražošanas teritorijās un derīgo izrakteņu ieguves karjeru teritorijās

- Ja ražošanas teritorija robežojas ar citas atļautās izmantošanas teritorijām, ražotājs sev piederošajā teritorijā gar zemes vienības/u robežu ierīko buferzonu, kuras platumu nosaka un pamato detālplānojumā vai būvprojektā, atkarībā no ražošanas uzņēmuma darbības veida un ietekmes uz apkārtējo teritoriju vides un dzīves kvalitāti. Teritorija jānožogo ar nepārtrauktu un necaurredzamu žogu.
- Atklāta uzglabāšana nav atļauta priekšpagalmā. Atklāta uzglabāšana ir jānožogo, saskaņā ar Pašvaldības būvvaldes nosacījumiem.
- Vismaz 5% no zemes vienības kopējās platības jāparedz apstādījumiem.

- Detālplānojumā vai būvprojektā jāparedz pasākumi apkārtējo teritoriju aizsardzībai pret trokšņiem, smakām un cita veida piesārņojumu - prettrokšņa sienas, aizsargstādījumi u.c.
- Sanitārās un citas nepieciešamās aizsargjoslas jaunveidojamajiem ražošanas, komunālajiem un noliktavu objektiem nedrīkst pārsniegt zemesgabala robežas, izņemot gadījumus, ja tas ir rakstiski saskaņots ar kaimiņu zemes vienības īpašnieku.
- Objektam, kuru darbība rada rūpniecisko risku, jāveic tā novērtējums. Novērtējuma rezultāti jāiesniedz atbildīgajai institūcijai pamatota lēmuma pieņemšanai par objekta izvietojuma nosacījumiem un nepieciešamajiem darbības ierobežojumiem, kā arī par riska samazināšanas programmas izstrādāšanu.
- Ražošanas tehnoloģiskajām vajadzībām jāierīko un jāizmanto sava ūdensapgādes sistēma, kā arī pirms ražošanas notekūdeņu novadīšanas Pašvaldības kopējā sadzīves notekūdeņu kanalizācijas sistēmā jāveic to pirmreizējā attīrīšana.
- Teritorijas plānojumā noteiktajās īpašas nozīmes ainavu telpās pa ražošanas teritoriju perimetru, ietverot ražošanas objektus un tehnikas novietnes, ierīkojami un uzturami regulāras vai brīvas formas aizsargstādījumi.
- Lai uzsāktu derīgo izrakteņu ieguvu, nepieciešams veikt detālu ģeoloģisko izpēti. Derīgo izrakteņu ieguvu drīkst veikt atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Jebkura veida izpēte, projektēšana un būvniecība teritorijās, kur atrodas derīgie izrakteņi, ir veicama, saskaņojot darbību ar valsts uzraudzības iestādēm un pašvaldību.
- Plānojot jaunus derīgo izrakteņu ieguves karjerus, ir jāizstrādā transporta un energoapgādes shēma, lai novērstu iespējamo negatīvo ietekmi uz apdzīvotajām vietām un cilvēku dzīves kvalitāti tajās. Derīgo izrakteņu ieguve nedrīkst pasliktināt blakus esošo nekustamo īpašumu īpašnieku dzīves apstākļus - piebraucamo ceļu kvalitāti, ūdens ieguvu, trokšņa un putekļu izplatību dzīvojamo māju tuvumā utt.
- Pēc derīgo izrakteņu karjeru ekspluatācijas beigām, tie ir jārekultivē saskaņā ar projektu, kā arī jāsakārto karjeru izstrādes laikā bojātā infrastruktūra - piebraucamie ceļi u.c. Karjeru teritorijās nav atļauta atkritumu izgāšana.

8.2.6. Ierobežojumi ainavu aizsardzībai

- Teritorijas plānojumā noteiktas īpašas nozīmes ainavu telpas (turpmāk – ĪNAT) - Rundāles pils apbūves ansambļa kultūrvēsturiskās ainavas telpa, Bērsteles baznīcas kultūrvēsturiskās ainavas telpa, Mežotnes pils parka, Mežotnes baznīcas, Mazmežotnes muižas apbūves, Mežotnes pils parka kultūrvēsturiskās ainavas telpa, Zemgalei raksturīgo līdzenumu atklātās lauksaimniecības zemju ainavas telpas un Īslīces upes ielejas ainavas telpa, kā arī ainaviskie ceļi.
- Izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras labiekārtojuma objektus (informācijas standus, atpūtas vietas, telšu vietas, stāvlaukumus, tualetes, atkritumu tvertnes u.c.) ĪNAT atļauts izvietot tikai ar atbilstīgu valsts un Pašvaldības institūciju saskaņojumu.
- ĪNAT nav pieļaujama raksturīgajai kultūrvēsturiskajai videi disharmonējošas apbūves veidošanās, vēja elektrostaciju, sakaru mastu un liela apjoma un izmēru inženierkomunikāciju objektu uzstādīšana, apmežošana, derīgo izrakteņu karjeru veidošana.
- Liela apjoma būvju - angāru, fermu, kalšu u.tml. būvniecība ĪNAT jānosaka ar Pašvaldību. Maksimālais ēku un būvju augstums - 12 m.

- Ap esošajām zemnieku sētām (viensētām) saglabājami un kopjami esošie raksturīgie perimetrālie lapu koku aizsargstādījumi, kā arī veidojami jauni perimetrālie lapu koku aizsargstādījumi - plānotajai dzīvojamajai apbūvei un esošajiem un plānotajiem lauksaimnieciskās ražošanas objektiem, tehnikas novietnēm;
- Lai precizētu teritorijas izmantošanas nosacījumus un jaunas apbūves izvietojuma iespējas īpašas nozīmes ainavu telpās, Pašvaldības būvvalde Plānošanas un arhitektūras uzdevumā (PAU) norāda specifiskas prasības projektējamajiem būvapjomiem.
- Nav pieļaujama teritorijas aizaugšanu ar krūmiem un apmežošanu vietās, kur no ainaviskajiem ceļiem paveras atvērti skati uz ĪNAT.
- Katrai ĪNAT ir izvirzītas specifiskas prasības²⁴

8.2.7. Ierobežojumi alternatīvo energoapgādes objektu un teritoriju metāllūžņu savākšanai izvietojumam

- Vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu 20 kW un vairāk atļauts izvietot tikai ārpus ciemu teritorijām.
- Lai samazinātu trokšņa, vibrācijas un mirgošanas efekta ietekmi uz cilvēku dzīves kvalitāti, attālumam no vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu 10 kW un vairāk līdz dzīvojamām mājām ciemu un lauku teritorijā nedrīkst būt mazāks par 500 m, izņemot, ja ar zemes vienības īpašnieku, kuru īpašumu skar noteiktais attālums, noslēgta notariāli apstiprināta vienošanās par šī attāluma samazināšanu.
- Vēja elektrostacijas nav atļauts izvietot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kultūras pieminekļu aizsardzības zonās, īpašas nozīmes ainavu telpās un pie ainaviskajiem ceļiem.
- Izbūvējot vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu 20 kW un vairāk, nepieciešams veikt ietekmes uz vidi sākotnējo novērtējumu (SIVN). Īpašniekam pēc vēja elektrostacijas izbūves jānodrošina pastāvīgs ietekmes uz vidi monitorings un ornitoloģiskie pētījumi.
- Vēja elektrostacijas individuālās lietošanas vajadzībām ar maksimālo jaudu līdz 5 kW atļauts izvietot ciemu teritorijās, izņemot Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas tuvās un vidējas ietekmes zonās un visās daudzstāvu un mazstāvu daudzdzīvokļu māju teritorijās.
- Saules bateriju bloku (paneļu) izvietojuma jāaskaņo ar būvvaldi. Nedrīkst izvietot Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas tuvās un vidējas ietekmes funkcionālajās zonās.
- Siltumsūkņu zemes kolektora ārējā kontūra jāizvieto ne tuvāk par 3 m no zemes vienības robežas, izņemot gadījumus, kad ir panākta vienošanās ar blakus esošā nekustamā īpašuma īpašnieku.
- Jebkura veida kurināmā un jaudas koģenerācijas stacijas ciemu teritorijās atļauts izvietot „tehniskās apbūves (T)” un „ražošanas un noliktavu teritorijās (RR)”.
- Teritorijas, kas paredzētas metāllūžņu un šķirošanai, kā arī lietotās sadzīves tehnikas, transportlīdzekļu u.tml. uzkrāšanai nav atļauts izvietot Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas tuvās un vidējas ietekmes zonās, ciemu teritorijās atļauts veidot tikai „tehniskās apbūves (T)”, kā arī „ražošanas un noliktavu (RR)” apbūves teritorijās angāros un slēgtās telpās. Lauku teritorijā

²⁴ Vides pārskatā atsevišķi netiek analizētas, skatīt Teritorijas un izmantošanas noteikumus.

atļauts „lauku zemēs (L)”, „tehniskās apbūves (T)”, kā arī „ražošanas un noliktavu (RR)” teritorijās, bet atklātas uzkrāšanas gadījumā - saskaņojot ar pašvaldību.

8.3. Pašvaldības vides politika un vides aizsardzības normatīvi

Rundāles novada teritorijas plānojums 2012.-2025.g. nosaka vides aizsardzības likumdošanā izvirzīto prasību ievērošanu, izstrādājot un realizējot pašvaldības teritorijas plānošanas dokumentus.

Vides kvalitāte ir vērtīgs pašvaldības resurss, kurš jāpārvalda un jāizmanto ilgtspējīgā veidā, racionāli izmantojot kultūras un dabas mantojumu.

Labāk novērtēt vides situāciju, plānot un kontrolēt nākotnes iespējamās vides problēmas ļautu pēc pašvaldības iniciatīvas un finansiālajām iespējām izstrādātie dokumenti vides pārvaldības jomā:

- Vides politikas plāna izstrāde pašvaldībai - laba iespēja izpētīt vides situāciju, novērtēt problemātiskās teritorijas ilgākā laika posmā, ietverot esošās situācijas analīzi (iedzīvotāju skaita dinamika, sociālie pakalpojumi, pieprasījums ekonomikas sfērā utt.);
- Vides rīcības programmas izstrāde - konkrēta programma, kura tiktu izstrādāta pašvaldībai, nosakot prioritātes, mērķus un līdzekļus, kā sasniegt vēlamo situāciju tieši vides jomā (problemātiskajās teritorijās);
- Monitoringa programmas izstrāde - iespēja novērtēt esošo situāciju, veikt analīzi ilgākā laika posmā un attiecīgi novērtēt iespējamās ietekmes kādā no vides problēmteritorijām;
- Pašvaldības mājas lapā izveidot „zaļo sadaļu”, kurā varētu ievietot gan jaunāko informāciju par vides aktualitātēm pašvaldības teritorijā (piem. sakopšanas talkas, jauna atkritumu šķirošanas, savākšanas kārtība, jaunās trokšņu kartes u.c. materiāli) gan izglītojošus un aktuālus materiālus par vides tēmu (piem. aizsargājami augi, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas novadā utt.).

9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Rundāles novada plānotā teritorijas attīstība nosaka novada attīstības galvenos virzienus un mērķus laika periodam līdz 2025.gadam. Novada teritorijas plānojums paredz saglabāt un aizsargāt novada dabas resursus – ūdensobjektus, mežus, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, dižkokus un kultūrvēsturisko mantojumu.

Alternatīva Rundāles novada teritorijas plānojumam varētu būt „nulle” alternatīva, kad nerealizējot novada teritorijas plānojumu tiek saglabāta esošā situācija un netiek plānota Rundāles novada teritorijas attīstība un netiek izstrādāts vienotas normas visas novada teritorijas plānojums. Tas ir pretrunā ar valsts un Zemgales plānošanas reģiona attīstības mērķiem, kā arī vides aizsardzības interesēm, jo pašvaldības teritorijā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Realizējot „nulle” alternatīvu Rundāles novadā var sekmēt nepārdomātu lēmumu pieņemšanu, haotisku teritorijas attīstību un vides problēmu pastiprināšanos. „Nulle” alternatīva var kavēt uzņēmējdarbības, saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību Rundāles novadā, kā arī netiks sasniegti mērķi, kas tika izstrādāti Rundāles novada teritorijas plānojumā 2013. – 2025. gadam.

10. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Rundāles novada teritorijas plānojumā 2012. – 2025. gadam netiek plānotas rīcības, kuru rezultātā tiktu veikta negatīva ietekme uz vidi. Tiek plānots, ka teritorija attīstīsies atbilstoši teritorijas plānojuma izvirzītajiem noteikumiem un ierobežojumiem.

Izstrādātais novada teritorijas plānojums balstīts uz nosacījumiem, kuri tiek izvirzīti vides aizsardzības normatīvajos aktos, līdz ar to dabai nodarīto zaudējumu kompensēšanas pasākumi teritorijas plānojumā nav paredzēti.

Privātas vai juridiskas personas atbildību par dabai vai dabas objektiem nodarītu kaitējumu reglamentē Latvijas Republikā pastāvošā likumdošana. Likumi, kas aizsargā apkārtējo vidi - „Vides aizsardzības likums” un likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī tiem pakārtotie noteikumi.

11. TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Rundāles novada teritorijas plānojumā nav paredzēts būvēt jaunus vai palielināt esošos objektus, kas varētu ietekmēt Lietuvas Republikas teritoriju.

Latvijas teritorijā, tai skaitā arī Rundāles novada teritorijā atrodas Lielupe, kura veidojas un barojas no upēm, kuras šķērso arī Lietuvas teritoriju, tāpēc nozīmīgs varbūt pārrobežu ūdens piesārņojums, kas kaimiņvalsts avāriju gadījumā apdraud dzeramā ūdens kvalitāti, ekosistēmas un peldūdeņu stāvokli Rundāles novadā un Latvijā.

Lai sekmētu upju ekoloģiskās kvalitātes uzlabošanu, Rundāles novads realizē pārrobežu sadarbību ar Lietuvas Republikas Biržu rajonu integrētā dabas un ūdens resursu apsaimniekošanā (Interreg 3A projekta „Pārrobežu sadarbību starp Bauskas un Biržu rajoniem integrētā dabas un ūdens resursu apsaimniekošanā „INWARE” ietvaros sadarbībā ar SO „Baltijas Vides forums” „Dabas parka „Bauska” dabas aizsardzības plāns” ietvaros).

12. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDĒ PIELIETOTIE PAMATPRINCIPI UN METODES

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) pārskats izstrādāts, analizējot Rundāles novada teritorijas plānojuma 2012. - 2025.g. atbilstību vides aizsardzības noteikumu prasībām

Pamatprincipi:

- Vides pārskats tika sagatavots, balstoties uz izstrādāto Rundāles novada teritorijas plānojumu 2012. - 2025.g.;
- Sagatavojot Vides pārskatu, tika iesaistīta arī sabiedrība (organizēta sabiedriskā apspriešana un noteikti sabiedriskās apspriešanas termiņi ar pieejamiem materiāliem).

Metodes:

- Tika analizēta esošā un plānotā situācija Rundāles novadā;
- Analīze pamatojoties uz teritorijas plānojumā ietvertu informāciju par dabas apstākļiem, gaisa, ūdens kvalitāti, kā arī izmantojot vides monitoringa datu analīzi;
- Tika analizēts īpaši aizsargājamās teritorijas – dabas parka „Bauska” dabas aizsardzības plāns un tajā noteikto teritorijas apsaimniekošanas pasākumu atbilstība teritorijas plānojumā izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem;
- Analizētas ietekmes uz vidi (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās, summārās);
- Tika analizēts Lielupes baseina apsaimniekošanas plāns, tā mērķi, rīcības, priekšlikumi, salīdzināts ar pašvaldības izvirzītajām prioritātēm un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem;
- Veikts paredzēto izmaiņu un iespējamās ietekmes novērtējums;
- Organizēta sabiedriskā apspriešana un sanāksme.

Teritorijas apskate dabā

Uzsākot Vides pārskata izstrādi, tika veikta teritorijas apskate, fotografēšana, it īpaši to teritoriju, kuras plānotās darbības var būtiski ietekmēt, aizsargājamo dabas teritoriju apskate.

13. TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS MONITORINGS

Novada teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

„Vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa novērojumi (mērījumi, aprēķini), kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides aizsardzības pasākumu plānošanai un to efektivitātes kontrolei” (Vides aizsardzības likums (02.11.2006.) ar grozījumiem 01.01.2011.).

Vides monitoringa programma 2009. – 2012. gadam (apstiprināta ar Ministru kabineta 2009.gada 11. marta rīkojumu Nr.187) izstrādāta ar mērķi - noteikt vides stāvokli. Izmantojot datus un iegūto informāciju par vides stāvokli varēs izvērtēt tendences un perspektīvas, izstrādāt vides politikas pasākumus un novērtēt līdz šim veikto pasākumu lietderību un efektivitāti.

Monitoringa mērķis ir konstatēt teritorijas plānojuma tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā, izstrādātu papildus prasības teritorijas plānojumam. Monitoringu veic, izmantojot valsts statistikas datu bāzes, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par Rundāles novada teritoriju. Indikators saraksts norādīts *Pielikumā Nr. 2.*

Veicot monitoringu, jāievēro Vides pārskatā noteiktās problēmas un ar tām saistītās nozares, lai, veidojot statistiku ilgākā laika periodā (monitoringu), varētu novērtēt piesārņojuma izmaiņas un perspektīvā prognozēt tā iespējamo attīstību.

Par pamatu tālākai monitoringu atskaišu veikšanai var ņemt Vides pārskatu, īpašu uzmanību pievēršot atsevišķiem indikatoriem (indikatoru grupām):

- virszemes ūdeņu kvalitātei – virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu daudzums, upju ūdensobjektu ekoloģiskā – saprobioloģiskā kvalitāte (sadarbībā ar reģionālo vides pārvaldi, LVĢMC);
- gaisa kvalitātei – limitētās un faktiskās emisijas uzskaitē vai aprēķini no katlu mājām, rūpniecības uzņēmumiem, izplūdes gāzu attīrīšanas efektivitāte gaisa attīrīšanas iekārtās (sadarbībā ar uzņēmumiem, reģionālo vides pārvaldi un LVĢMC);
- potenciāli piesārņoto vietu skaitam un tam, vai šīs vietas tiek rekultivētas (pašvaldības kompetence);
- notekūdeņu attīrīšanas iekārtās attīrīto notekūdeņu kvalitātei un rādītājiem:
 - NAI darbības efektivitāte, ietaisais fiziskais nolietojums,
 - savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums,
 - fizisko un juridisko personu skaits, kam tiek nodrošināti centralizēti kanalizācijas savākšanas un attīrīšanas pakalpojumi,
 - attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām,
 - virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi
 - sadarbībā ar reģionālo vides pārvaldi un Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centru.
- atkritumu apsaimniekošanai – pašvaldībā ieviesta atkritumu šķirošana, bīstamo atkritumu apsaimniekošana (pašvaldības kompetence), radītais kopējais atkritumu daudzums;
- dzeramā ūdens kvalitātei - dzeramā ūdens analīžu rezultāti, pazemes ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte, tuvākās pazemes ūdeņu monitoringa stacijas „Bauska” rādītāji²⁵ (sadarbība ar Veselības inspekciju);

²⁵ Pazemes ūdeņu kvalitātes monitoringa stacijas. Ūdeņu monitoringa programma.

- Īpaši aizsargājamo teritoriju stāvoklim - vai nav palielinājušās ietekmes uz šīm teritorijām, apmeklētāju skaits un to atstātās sekas, būvniecības ietekme, ja būvniecība tiek veikta tiešā tuvumā šīm teritorijām, individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrāde.

Lai novērstu teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamo negatīvo ietekmi, jāveic teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings. Plānojuma īstenošanas monitorings ir jāveic pēc katrām nākošajām pašvaldības vēlēšanām, kā arī plānošanas dokumenta darbības beigu posmā - 2025.gadā, lai katra jaunievēlēta Rundāles novada pašvaldība varētu novērtēt plānojuma ieviešanas sekmes un noteikt vai plānojumam nav nepieciešami grozījumi.

<i>Gadi</i>	<i>Ietekmes objekts</i>	<i>Ietekme</i>
2013.	Pašvaldības vēlēšanas	Jaunā novada dome izvērtē vides aizsardzības prioritātes, prioritāro vides jautājumu risināšana.
2013.	<i>Natura 2000</i> teritorijas, novada rīcības programmas pārskatīšana	Teritorijas plānojuma sasaiste un atbilstība dabas aizsardzības plāniem, baseinu apsaimniekošanas plāniem, jaunievēlētajās pašvaldības prioritātes.
2018.	Pašvaldības vēlēšanas	Jaunā novada dome izvērtē vides aizsardzības prioritātes, prioritāro vides jautājumu risināšana.
2025.	Teritorijas plānojuma pārskatīšana	Teritorijas plānojuma panākumi un trūkumi, grozījumi vai darba uzdevuma jaunas redakcijas izstrādei sastādīšana.

Rundāles novada domei šajos norādītajos gados jāizstrādā monitoringa ziņojums un tas jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā (VPVB) izvērtēšanai.

Vides pārraudzības valsts birojs savā mājas lapā www.vpvp.gov.lv sadaļā „Stratēģiskais IVN”- „Informācija” – „Monitorings” regulāri atjauno to pašvaldību sarakstu, kurām jāiesniedz VPVB monitoringa pārskati.

Izstrādāt pēc iespējas detalizētāku monitoringa ziņojumu un noskaidrot esošo vides stāvokli Rundāles novadā veicinātu iesaistīšanās Zemgales plānošanas reģiona „Sabiedriskā vides monitoringa programmā”, kuru veido pēc satura un izpētes objekta saturiski atšķirīgas apakšprogrammas, saturiski sadalītas trijās daļās – dabas vērtības, vides kvalitāte un teritorijas izmantošana. Zemgales plānošanas reģions ir izstrādājis „Sabiedriskā vides monitoringa programmu”, kurā piedalīties var arī Rundāles novads, konkrētāk tieši iedzīvotāji. Programmas mērķis ir iesaistīt sabiedrību pašvaldībai nepieciešamās vides informācijas savākšanā un sagatavot sabiedrību lēmumu pieņemšanai. Programmas realizācijas gaitā iegūtie dati sniegs informāciju par vides stāvokli un dabas vērtībām gan novadā atsevišķi, gan Zemgales plānošanas reģionā kopumā. Novadā ir jānokoordinē atbalsta centri (skolas, bibliotēkas, nevalstiskās organizācijas), kas realizēs sadarbību starp iedzīvotājiem un Zemgales plānošanas reģionu sabiedriskā vides monitoringa realizācijas gaitā. Šobrīd Rundāles novada pašvaldībai būtu jāizstrādā sabiedriskā vides monitoringa programmas īstenošanas mehānisms.

14. VIDES PĀRSKATA KOPSAVILKUMS

Vides pārskats ir izstrādāts Rundāles novada teritorijas plānojumam 2012. – 2025. gadam.

Stratēģiskās ietekmes uz vidi (turpmāk SIVN) izstrādes nepieciešamība noteikta likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējums”, sastāvs un izstrādes kārtība - 23.03.2004. MK noteikumos Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Rundāles novada teritorijas plānojumam SIVN procedūra uzsākta saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk VPVB) 14.04.2011. lēmumu Nr. 20 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Vides pārskatu Rundāles novada teritorijas plānojumam sagatavoja SIA “Reģionālie projekti”, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, konsultējoties ar VPVB un iesaistot Rundāles novada pašvaldības darbiniekus. Sabiedrības informēšanai par teritorijas plānojuma un Vides pārskata izstrādi, tika organizēta sabiedriskā apspriešana saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Vides pārskata mērķis ir novērtēt teritorijas plānojumā paredzēto darbību, plānotās teritorijas izmantošanas un apbūves radīto ietekmi uz vidi, izvērtējot Grafiskās daļas kartes un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

Teritorijas plānojuma izstrādes galvenie mērķi ir nostiprināt tiesisko pamatu Rundāles novada teritorijas ilgtspējīgai, līdzsvarotai attīstībai un nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā, kā arī uzlabot dzīves kvalitāti Rundāles novada iedzīvotājiem. Teritorijas plānojuma izstrāde optimāli nodrošina teritorijas izmantošanas organizāciju, ar galveno uzdevumu - pamatojoties uz fizisko un juridisko personu iesniegumiem/priekšlikumiem mainīt atsevišķu zemesgabalu plānoto (atļauto) izmantošanu, kas galvenokārt saistīta ar tūrisma un rekreācijas attīstību, ražošanas objektu būvēšanu un derīgo izrakteņu iegūšanu. Teritorijas plānojuma izstrādē tika iesaistīti novada pašvaldības darbinieki un novada iedzīvotāji.

Vides stāvoklis Rundāles novadā vērtējams kā salīdzinoši labs, bet atsevišķās jomās, stāvoklis ir jāuzlabo. Jāpievērš uzmanība apkārtējās vides labiekārtošanai un ilgtspējīgai dabas resursu izmantošanai, lai gūstot ienākumus no tūristiem un atpūtniekiem netiktu palielināta antropogēnā slodze uz apkārtējo vidi. Teritorijas plānojums paredz uzturēt līdzšinēji maznozīmīgo slodzi uz vidi - paaugstinot labiekārtojuma līmeni, samazinot ciemu (blīvas apbūves) teritoriju robežas, palielinot minimālo jaunveidojamo zemes vienību platību, paaugstinot komunālās infrastruktūras efektivitāti (ūdensapgāde un kanalizācija, atkritumu apsaimniekošana), veicinot jaunu pieslēgumu centralizētajiem kanalizācijas ūdensapgādes tīkliem veidošanu, nosakot ierobežojumus lauksaimniecības zemju apmežošanai, vēja elektrostaciju izvietojumam utml.

Teritorijas, kurās plānojuma rezultātā var tikt pieļautas nozīmīgas ietekmes ir noteiktas:

- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti;
- kultūrvēsturiskā mantojuma, tajā skaitā ainavu teritorijas;
- lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstības teritorijas;
- Īpašas dabas resursu izmantošanas teritorijas;
- blīvās apbūves (ciemu) teritorijas un ražošanas teritorijas;
- Īpašas plānošanas teritorijas.

Vērtējot teritorijas plānojuma plānotās saimnieciskās aktivitātes, veidojas priekšstats par jomām, kurām būtu jāpievērš uzmanība:

- plānotās saimnieciskās darbības – būvniecības, apmežošanas, vēja elektrostaciju izvietojuma u.c. sabalansēšana ar dabas, kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu aizsardzības interesēm;

- kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas, atkritumu apsaimniekošanas efektivitātes paaugstināšana;
- pamesto un neapsaimniekoto urbumu konkretizēšana, apzināšana un tamponēšana;
- sabiedrības izglītošana par videi draudzīgu rīcību un resursu apsaimniekošanu.

Lai samazinātu teritorijas plānojuma paredzēto darbību ietekmi uz apkārtējo vidi, tiek paredzēta vesela virkne dažādu pasākumu – aizsargjoslas (atbilstoši LR „Aizsargjoslu likumam”), teritoriju izmantošanas ierobežojumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ierobežojumi lauksaimniecības un meža zemju izmantošanai, ierobežojumi ražošanas teritorijās, ierobežojumi un nosacījumi kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu kvalitātes saglabāšanai, kas gan tieši, gan netieši samazinās slodzi uz vidi un mazinās darbības negatīvo ietekmi.

Teritorijas plānojumam netiek piedāvāts alternatīvs variants, jo izstrādājot Rundāles novada teritorijas plānojumu, netiek paredzēts, ka īstenojot plānošanas dokumentu, tiks negatīvi ietekmētas Natura 2000 teritorijas, un tādēļ kompensējošie pasākumi nav noteikti.

Saistībā ar plānošanas dokumenta - Rundāles novada teritorijas plānojuma tiešu īstenošanu **nav paredzamas pārobežu ietekmes uz Lietuvas Republikas teritoriju**. Tomēr jāatzīmē, ka tas neizslēdz būtisku vides piesārņojuma gadījumu iespējamību nākotnē Latvijā vai Lietuvas Republikā (kopējs Lielupes sateces baseins u.c.), kas var abpusēji ietekmēt abu valstu teritoriju vides kvalitāti.

Kopumā ir jāsecina, ka teritorijas plānojumā ir ievērota pastāvošā vides likumdošana, un tiek ievēroti noteikumi, kas galvenokārt saistīti ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kultūras pieminekļu teritorijām un aizsargjoslām. Teritorijas plānojuma īstenošana veicinās ekonomisko attīstību, investīciju piesaisti un iedzīvotāju labklājības līmeņa, uzlabojot satiksmes un inženierkomunikāciju nodrošinājumu, tajā pašā aizsargājot un saglabājot Zemgales novada raksturīgo dabas un kultūrvēsturisko vidi un ainavas.

Lai izvērtētu plānošanas dokumenta - Rundāles novada teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringu teritorijā **nav paredzēts realizēt kādus īpašus vides monitoringa pasākumus**. Vides stāvokļa novērošanai paredzēts izmantot monitoringa punktus saskaņā ar vides nacionālā monitoringa programmu.

Vides pārskatā situācijas uzlabošanai vides jomā tiek piedāvāti secinājumi un ieteikumi, kas palīdzētu pašvaldības darbībā tieši vides kvalitātes uzlabošanā. Tiek dots arī indikators apkopojums, kurš būtu jāņem vērā, kad tiks izstrādāts monitoringa ziņojums, kurš būs jāiesniedz VPVB attiecīgajos gados. Katrā no nodaļām tiek dots raksturojums attiecīgajai vides problēmai, kā arī sniegti ieteikumi šo iespējamo ietekmju samazināšanai, svarīgi ir pašvaldībai plānot un domāt par vides problēmām tieši ilgtermiņā, plānojot attiecīgās darbības pašvaldībā arī paredzēt vides problēmas, kuras varētu rasties ilgtermiņā šo plānoto darbību rezultātā un pieņemt attiecīgos lēmumus, darbības, kas varētu šīs ietekmes novērst vai samazināt.

Jāpiebilst, ka *NATURA 2000* teritorijai - dabas parkam „Bauska” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kā arī individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas plānojot novada teritorijas attīstību, tika ņemti vērā.

Kopumā jāsecina, ka Rundāles novada teritorijas plānojums 2012.-2025.g. nav pretrunā ar dabas aizsardzības normatīviem un tā mērķi atbilst starptautiskajiem un nacionālajiem vides un dabas aizsardzības mērķiem.

Apkopojot visu iepriekšminēto var uzskatīt, ka, ja tiks ievērotas vides aizsardzības normatīvu un atbildīgo institūciju izvirzītās prasības, Rundāles novada teritorijas plānojuma 2012.-2025.g.

Īstenošana neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kā ir pašlaik. Tā realizācija neradīs būtiski ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un kultūrvēsturisko mantojumu.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Dabas aizsardzības plāns dabas parkam „Bauska”, Baltijas vides forums, 2007. Rīga.
2. Lielupes baseina apsaimniekošanas plāns, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
1. Bauskas rajona Rundāles pagasta padomes publiskais pārskats par 2007. gadu., Rundāles pagasta padome, 2008.
2. Bauskas rajona, Svitenes pagasta teritorijas plānojums 2008. – 2020. gadam. SIA „LIVLAND”, 2008.
3. Bauskas rajona Viesturu pagasta teritorijas plānojums 2006. – 2018., Viesturu pagasta padome, 2007. Bērstele.
4. Pārskats par Bauskas rajona zemes dzīļu resursiem un mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, Valsts ģeoloģijas dienests, 2003. Rīga.
5. Rundāles pagasta teritorijas plānojums 2003. – 2015. ar grozījumiem”. Rundāles pagasta padome, 2008.
6. Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam, Vides ministrija, 2009. Rīga.
7. Vides aizsardzības politikas plāns Latvijai. Vides ministrija, 1995, Rīga.
8. Vides monitoringa programma 2009. – 2012. gadam, 2010. Rīga.
9. Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026.g. 3. sadaļa Telpiskās attīstības perspektīva, Zemgales plānošanas reģions, 2007. Zemgale.

INTERNET RESURSI

1. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze „Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/iadt.html>
2. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze „Mikroliegumi”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/ml.html>
3. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze „Īpaši aizsargājamie un retie koki”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/dkoki.html>
4. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs, http://oas.vdc.lv:7779/p_ppv.html
5. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze „Nr.3 - Atkritumi”, <http://vdc2.vdc.lv:8998/atkritum.html>
6. “Latvijas vēstneša” tiesību aktu vortāls, <http://www.likumi.lv>
7. Transportlīdzekļu sadalījums pēc īpašnieka (ja nav turētāja) vai turētāja dzīves vietas, <http://www.csdd.lv>
8. Satiksmes intensitāte, <http://www.celi.lv>
9. Veselības inspekcija, peldūdens monitorings, <http://www.vi.gov.lv/>
10. Vides pārraudzības valsts birojs, VVD Jelgavas RVP atļaujas B kategorijas piesārņojošai darbībai, <http://www.vpvb.gov.lv/lv/piesarnojums/a-b-atlajas>

PIELIKUMI

- 1. pielikums. Organizācijas Rundāles novadā, kas emitē atmosfērā piesārņojošās vielas*
- 2. pielikums. Indikatori teritorijas plānojuma monitoringam*
- 3. pielikums. Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas*

1. tabula. Organizācijas Rundāles novadā, kas emitē atmosfērā piesārņojošās vielas²⁶

Organizācijas nosaukums	Adrese	Kategorija	Iekārtas kods	Iekārta	Jauda (MV)	Kurināmā veids un apjoms	Faktiskās emisijas gaisā ²⁷		
							Vielas nosaukums	t/g	limits (t/g) ²⁸
Pilsrundāles vidusskola	p/n Pilsrundāle, Rundāles pag., Rundāles nov.	C	S1	Junkers 442	0,4	Dabas gāze (101,7 tūkst. m ³)	Oglekļa dioksīds	79,00	-
							Oglekļa dioksīds	111	-
							Slāpekļa oksīdi (NOx)	0,16	0,44
							Oglekļa oksīds	0,14	0,53
Rundāles muzejs, aģentūra	p/n Pilsrundāle, Rundāles pag., Rundāles nov.	C	S1	Bosch	1	Dabas gāze (196,7 tūkst. m ³)	Oglekļa dioksīds	365,9	-
							Slāpekļa oksīdi (NOx)	0,32	0,73
							Oglekļa oksīds	0,26	0,69
Rundāles novada dome, katlu māja "Saulaine"	Saulaines vsk., Rundāles pag., Rundāles nov.	C	S1	Alcon Aku 340 5 gab.	1,7	Salmi (1316,57 t)	Oglekļa oksīds	1,88	-
			S2	Orion 1B 2 gab.	1,3		Oglekļa oksīds	10,40	12,98
							Cietās izkliedētās daļiņas	7,90	8,04
Rundāles pagasta pārvalde	p/n Pilsrundāle, Rundāles pag., Rundāles nov.	C	S1	Dakon Prexal P1200	1,2	Dabas gāze (347,3 tūkst. m ³)	Oglekļa dioksīds	651,38	-
							Oglekļa oksīds	0,47	2,55
							Slāpekļa oksīdi (NOx)	0,56	1,77
SIA "NOTANDA"	Saulaine, Rundāles pag., Rundāles nov.	C	G1	DUS			Petroleja	0,0027	-

²⁶ LVĢMC datu bāze - Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Gaiss”²⁷ 2010. gada atskaišu dati (SIA "Notanda" 2005. gada atskaites dati)²⁸ Dažās atskaitēs par piesārņojošajām vielām netiek minēts piesārņojošo vielu pieļaujamais apjoms (limits).

1. pielikums

Organizācijas nosaukums	Adrese	Kategorija	Iekārtas kods	Iekārta	Jauda (MV)	Kurināmā veids un apjoms	Faktiskās emisijas gaisā ²⁷		
							Vielas nosaukums	t/g	limits (t/g) ²⁸
Rundāles novada dome NAI "Viesturi", "Bērstele"	Viesturu pag., Rundāles nov.	B	S1	KAU-200	0,2	Ogles (104,22 t)	Oglekļa dioksīds	251,95	435,15
			S2	KAU-120	0,1		Sēra dioksīds	0,65	1,54
							PM10[i]	0,52	0,9
							Oglekļa oksīds	0,03	0,05
							Slāpekļa oksīdi (NOx)	0,16	0,27
Z/S "SĒJAS"	"Sējas", Viesturu pag., Rundāles nov.	C	T1	TK-6-19-3	3,84	Sašķidrinātā gāze (50,7 t)	Gaistošie organiskie savienojumi (GOS)	0,013	-
							PM10[i]	0,01	-
							Oglekļa dioksīds	144,2	-
							Oglekļa oksīds	0,1	-
							Slāpekļa oksīdi (NOx)	0,2	-

S – sadedzināšanas iekārta, ja kurināmais tiek *sadedzināts katlu mājās siltumenerģijas* ražošanai;

T – tehnoloģiskā iekārta, ja kurināmais tiek *patērēts ražošanas procesa* uzturēšanai;

G – *gaistošos organiskos savienojumus (GOS)* emitējošās iekārtas.

2. tabula. Indikatori teritorijas plānojuma monitoringam

Prioritāte	Mērķis	Uzdevumi	Indikatori
Uzlabot gaisa kvalitāti.	Autotransporta radītās ietekmes uz vidi samazināšana, padarot efektīvāku sabiedrisko transportu.	<ul style="list-style-type: none"> • Autotransporta radītās ietekmes uz vidi samazināšana, padarot efektīvāku sabiedrisko transportu; • Minimizēt autotransporta radītā gaisa piesārņojuma ietekmi; • Minimizēt trokšņu un smaku ietekmi apdzīvotās vietās; • Emisija tiek apkarota tās izcelsmē – samazinot transporta plūsmu un pielietojot videi draudzīgāku degvielu. 	Pārvadāto pasažierkilometru skaita pieaugums un pārvadājuma efektivitāte sabiedriskajā transportā. Izveidoto veloceļu garums. Zaļo zonu, apstādījumu daudzums.
Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību.	Veselīgas un kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana visiem novada iedzīvotājiem, veidojot kompakta apdzīvotas vietas un pēc iespējas tuvinot pašvaldības pakalpojumus iedzīvotājiem.	<ul style="list-style-type: none"> • Mežu saglabāšana mežsaimnieciskām darbībām, kā arī tūrismam un rekreācijai; • Upju un ezeru aizsardzība no pieaugošās slodzes, attīrot un labiekārtojot pludmales, izveidojot to apkalpes infrastruktūru; • Pārmitro teritoriju, palieņu pļavu aizsardzība ekoloģiskā līdzsvara saglabāšanai, pēc iespējas atvīrot apbūvi no plūdu riskam pakļautām dabas teritorijām. 	Mežu platības pašvaldībā (%) . Labiekārtotu atpūtas vietu skaits. Jaunizveidoti parku, skvēru, pagalmu apzaļumošanas projekti. Apbūves platību dinamika, īpaši ĪADT dabas parka „Bauska” teritorijā vai teritorijās, kas robežojas dabas parka teritoriju. Teritorijas, kuras tiek apmežotas (arī dabiska apmežošanās) % salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem.
Samazināt atkritumu daudzumu.	Efektīvas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide pašvaldībā un dalītas atkritumu savākšanas sistēmas izveide un pakāpeniska ieviešana.	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt atkritumu šķirošanu un dalītu savākšanu; • Nodrošināt atkritumu otrreizēju izmantošanu; • Atbalstīt veģetācijas atkritumu pārstrādi kompostā. 	Dalīti savākto atkritumu daudzums (% pret esošo). Pārstrādāto atkritumu daudzums pa atkritumu veidiem (% pret esošo) . Nodrošināta veģetācijas atkritumu pārstrāde kompostā. Izveidoti dalītas atkritumu savākšanas laukumi.

Prioritāte	Mērķis	Uzdevumi	Indikatori
Saglabāt virszemes un pazemes ūdens kvalitāti.	Atveseļot un saglabāt ūdenstilpes un ūdenstececes. Nodrošināt ūdensgūtņu aizsardzību.	<ul style="list-style-type: none"> • Samazināt apdzīvoto vietu negatīvo ietekmi uz ūdensobjektu ekosistēmām; • Nodrošināt labiekārtotas, publiski pieejamas ūdensmalas un peldvietas; • Plānojumos ņemt vērā ūdensgūtņu aizsargjoslas. 	<p>NAI pakalpojumu izmantotāju pieaugums (%) blīvi apdzīvotās vietās.</p> <p>Normatīvi attīrīto notekūdeņu daudzums (% pret esošo).</p> <p>Labiekārtoto peldvietu skaits, kas atbilst MK noteikumiem.</p> <p>Ūdensgūtņu aizsardzība pret piesārņojumu nodrošināta vietējo pašvaldību teritorijas plānojumu risinājumos.</p> <p>Rekultivēta piesārņotā teritorija.</p> <p>Tūristu skaits sezonāli iecienītākajos objektos.</p>
Minimizēt klimata pārmaiņas.	Veicināt energoefektivitāti un vietējo resursu izmantošanu.	<ul style="list-style-type: none"> • Biodegvielas izmantošana; • Pieejamības uzlabošana ar sabiedrisko transportu. 	<p>Reisu skaits uz apdzīvotām vietām ar iedzīvotāju skaitu <500.</p> <p>Ceļu transporta infrastruktūra pašvaldība, transporta plūsmas kustība, neveidojot sastrēgumus;</p>
Izveidot veselīgu un drošu dzīves vidi.	Nodrošināt iedzīvotājiem sociālo pakalpojumu pieejamību pēc iespējas tuvu dzīvesvietai. Mazināt sociālo atšķirtību.	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt iedzīvotājiem kvalitatīvu rekreācijas vidi, iespējas izmantot sporta, izglītības, primārās medicīnas pakalpojumus pēc iespējas tuvu dzīvesvietai • Mobilitātes nodrošināšana visiem (arī tiem, kam nav privātā automobiļa). 	<p>Jaunas apbūves teritorijas plānotas esošo ciemu robežās.</p> <p>Realizētie vides projekti pašvaldībā.</p>
Pašvaldības ieguldījums vides kvalitātes uzlabošanā.	Sakopta un sakārtota vide pašvaldībā. Iedzīvotāju vides kvalitātes uzlabošana.	<ul style="list-style-type: none"> • Attīstīt pašvaldībā vides projektus tajās jomās, kuras tiek noteiktas par prioritārajām pašvaldībā. 	<p>Realizētie projekti vides jomā pašvaldībā (to daudzums un vai tie aptver aktuālākās vides problēmas).</p> <p>Pašvaldības iesaistīšanās sakopšanas talkās.</p> <p>Iedzīvotāju informēšana par vides aktuālākajām problēmām (laikraksti, informatīvie stendi u.c. materiāli).</p> <p>Pašvaldības sadarbība ar skolām, interešu pulciņiem u.c. par vides uzlabošanu (ideju konkursi, sakopšanas talkas, labdarības akcijas, u.c. pasākumi).</p>

Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas
(23.03.2004. MK noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”
VII nodaļa)

Pirms plānošanas dokumenta pieņemšanas izstrādātājs ņem vērā:

- Vides pārskatu;
- Sniegtos atzinumus;
- Sabiedriskās apspriešanas rezultātus.



14 dienu laikā pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas izstrādātājs savā mājas lapā internetā ievieto informatīvu ziņojumu, kur īsi izklāsta:

- Kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi;
- Kā ņemts vērā vides pārskats, izteiktie atzinumi, sabiedriskās apspriešanas rezultāti;
- Izraudzītā risinājuma pamatojums;
- Pasākumi monitoringa veikšanai, t.sk. monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņi.



Paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu

Vides plānošanas dokumentiem

- Izstrādātāja mājas lapā internetā
- Laikrakstā "Latvijas vēstnesis"
- Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā internetā

Reģionālā līmeņa vai cita veida plānošanas dokumentiem

- Vismaz vienā vietējā laikrakstā
- Valsts vides dienesta Reģionālajai vides pārvaldei, institūcijām un organizācijām, no kurām saņemti komentāri un priekšlikumi
- Vietējai pašvaldībai, kuru ietekmē plānošanas dokumenta īstenošana

Paziņojumā norāda:

- Plānošanas dokumenta nosaukums un datums;
- Izstrādātājs, adrese, tālruna numurs, mājas lapas adrese internetā;
- Kad un kur sabiedrībā var iepazīties ar plānošanas dokumentu, vides pārskatu, informatīvo ziņojumu, atzinumu, termiņiem monitoringa ziņojuma iesniegšanai.